

Jihočeská univerzita
Zdravotně sociální fakulta
České Budějovice

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Téma: Omamné a psychotropní látky jako příčina mimořádných událostí v okrese České Budějovice



Jméno autora: Jaroslav Bílek

Vedoucí práce: prof. RNDr. Jiří Patočka, DrSc.

Datum odevzdání práce: 12. května 2007

Questions of narcotics and psychotropic agents abusus extraordinary events in region České Budějovice

I have chosen the topic of my bachelor thesis about psychotropic narcotics as cause of emergency because drugs seem to be a part of our society. Drug abuse and the drug scene do not affect only the individuals but also their surroundings and on a larger scale almost the whole society. Drug problematics has often been analysed and evaluated in public. Although everybody of us knows the phenomom of drug addiction, some of us meet it even in everyday life and a lot of knowledge, advice and warnings has already been written and declared on such a topic, it has still been an actual problematics to which the society takes up various standpoints. Measure of tolerance or the opposite repressive aproach depends on historical tradition of drug taking in a society, on the geographical location of a state, its tradition, economical situation even political orientation.

Currently our republic stands on a crossroads of drug ways and does not only perform a function of a so called transit country any more but more and more it is going to be also the final destination. The current state has been caused by the politics formed since 1990, unprepared legislation, unprepared police, state prosecution and courts, last but not least health service and prevention when this logically resulted in a rocket growth of drug users and crrently this number has being increased geometrically. Approximately since 1994 we can speak about an open drug scene in terms of the Czech Republic. The specification of drug problematics from the view of criminal law and that means also from police praxis is, that compared to the medical point of view a drug addicted person shall not always be just a victim. Under given circumstances under the law such a person can become a criminal in a direct connection with the taken drug and addiction to it. My bachelor thesis is aimed to the description of three spheres. The firts sphere deals with drug approach (drugs as a worldwide problem, development of the drug scene in a region, drug categories), in the second sphere I have described narcotics and psychotropics as one of the causes of emergency car accidents and the third sphere deals with evaluation of the real state of PN in emergencies.

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č.111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě – v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných zdravotnickou fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách a použil jen pramenů, které cituji a uvádím v přiložené bibliografii.

V Českých Budějovicích dne 12. května 2007

PODĚKOVÁNÍ

Touto cestou chci poděkovat prof. RNDr. Jiřímu Patočkovi, DrSc., pedagogu Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích za odborné vedení při zpracování této bakalářské práce, Ing. Jiřímu Fenclovi, veliteli krajské pořádkové jednotky při Policii České republiky Správě Jihočeského kraje a dále všem kolegům na pracovišti Služby kriminální policie a vyšetřování Okresního ředitelství Policie České republiky v Českých Budějovicích za poskytnutí cenných informací k danému tématu.

Zvláštní poděkování věnuji své rodině za projevenou trpělivost.

OBSAH

Úvod	1
I. Současný stav	2
1.1 Pohled do historie vzniku a užívání drog v současnosti	2
1.2 Základní terminologické vymezení závislosti	4
1.3 Obecné rozdělení návykových látek a jejich účinky na lidský organismus.....	6
1.4 Drogy společensky tolerované.....	8
1.4.1 Těkavé látky.....	9
1.5 Drogy společensky netolerované – zakázané.....	10
1.5.1 Konopí a jeho produkty.....	11
1.5.2 Skupina stimulačních drog.....	14
1.5.3 Opiáty.....	20
1.5.4 Halucinogeny.....	22
1.6 Právní úprava a postihování drogových deliktů.....	26
1.7 Současná situace na drogové scéně v regionu.....	30
1.8 Mimořádné události v okrese České Budějovice.....	33
1.8.1 Statistika dopravních nehod pod vlivem OPL a alkoholu.....	33
II. Cíl práce a hypotéza	37
III. Metodika	38
IV. Výsledky	39
4.1 Lipnice 2000 okres České Budějovice.....	39
4.2 Historie Czech Teku.....	41
4.3 Fotbalové utkání SK Č.Budějovice- Baník Ostrava.....	45
V. Diskuze	53
VI. Závěr	56
VII. Seznam použité literatury	58
VIII. Klíčová slova	60
IX. Přílohy	61

ÚVOD

Téma bakalářské práce o omamných psychotropních látkách jako příčinách mimořádných událostí jsem si vybral z důvodu, neboť drogy jsou součástí naší společnosti. Zneužívání drog a drogová scéna nepostihuje pouze jednotlivce ale také jejich okolí a v širším měřítku prakticky celou společnost. Drogová problematika je nyní na veřejnosti často rozebírána a hodnocena. Přestože je fenomén drogové závislosti znám každému z nás, někteří se s ním dokonce setkávají v každodenním životě a bylo o něm napsáno a vyřčeno již nespočetné množství poznatků, rad i varování, jedná se stále o problematiku aktuální, k níž společnost zaujímá nejrůznější postoje. Míra tolerance , či opačného represivního přístupu závisí na historické tradici užívání drog v dané společnosti, na zeměpisné poloze státu, jeho tradicích, ekonomické situaci i politickém zaměření.

V současné době se naše republika nachází na křižovatce drogových cest a již neplní funkci pouze tak zvané tranzitní země, ale čím dál více se stává i cílovou zemí. Daný stav umožnila drogová politika formovaná od roku 1990, nepřipravenost legislativy, policie, státních zastupitelství a soudů, v neposlední řadě i zdravotnictví a prevence , kde logickým následkem byl raketový nárůst počtu uživatelů drog a v současné době se zvyšuje geometrickou řadou. Zhruba od roku 1994 můžeme v rámci České republiky hovořit o otevřené drogové scéně.

Drogová problematika je z pohledu trestního práva a teda i policejní praxe specifická tím, že na rozdíl od medicínského hlediska není osoba závislá na některé návykové látce vždy jen obětí. Za určitých okolností, daných zákonem , se takový člověk může stát souběžně nebo v přímé souvislosti s užívanou drogou a závislostí na ní pachatelem trestného činu.

Ve své práci jsem se zaměřil na popis tří oblastí. V první oblasti je popsán přístup k drogám (drogy jako celosvětový problém, vývoj drogové scény v regionu, rozdělení drog), ve druhé oblasti jsem uvedl omamné a psychotropní látky jako jednu z příčin vzniku mimořádných událostí dopravních nehod a ve třetí oblasti jsem provedl vyhodnocení reálného stavu OPL v mimořádných událostech .

I. SOUČASNÝ STAV

1.1. pohled do historie

Krátkým pohledem do minulosti lze zjistit, že drogový problém, který v posledních letech dělá obrovské problémy zdravotníkům, pedagogům a v neposlední řadě také rodičům a policistům má hluboké historické, sociální a geopolitické kořeny. Při jeho zkoumání nalézáme překvapivé souvislosti, které spojují současnost s hlubokou minulostí.

Drogy byly v historii užívány obyvateli Asie, stejně jako Jižní a Latinské Ameriky, indiánskými kmeny Inků a Aztéků. V té době se jednalo o užívání přírodních drog, bez dalších náročných úprav. Lze také vysledovat, že pro oblast Asie bylo a je charakteristické užívání OPIA, jakožto tekutiny získané z nezralých makovic. Na druhé straně pro oblasti Jižní Ameriky je z historie do současné doby typickou drogou KOKA.

Novodobé dějiny drogy lze počítat od počátku 20. století, kdy dochází po celém světě díky rozvoji především chemického průmyslu jednak k průmyslovému zpracování přírodních drog a na scéně se v této době začínají objevovat i syntetické produkty. V této souvislosti je však nutné připomenout, že v drtivé většině bylo původním záměrem vědců ve farmacii vynalézt léky, které by člověku pomáhaly od nemoci nebo ulehčily strádání zaviněné chorobou. Až při dlouholetém užívání těchto léků se objevily příznaky svědčící o získávání závislosti lidského organismu na těchto preparátech. Ve většině případů byla po tomto zjištění oficiální výroba problematických medikamentů buď to zastavena, nebo radikálně omezena. Jistou zajímavostí v tomto směru je užívání amfetaminu letci především japonské armády za II. světové války. Stejná droga pomáhala v první polovině minulého století sportovcům překonávat extrémní fyzické vypětí.

Bývalá Československá republika, podobně jako ostatní státy tzv. socialistického bloku byly až do počátku devadesátých let minulého století chráněny od masivního přílivu „klasických“ drog „železnou oponou“. V této době byl dovoz drog k nám natolik problematický, nebezpečný a pro překupníky vzhledem ke kupní síle obyvatelstva

nikterak zajímavý. Z těchto důvodů byli tuzemští narkomani odkázáni na produkty, které si jsou schopni sami vyrobit, přičemž je období do počátku devadesátých let charakteristické především „armádou čichačů“, tedy osob užívajících vdechováním těkavé látky a rozpouštědla na bázi toluenu. Drogy byly v té době nahrazovány také sedativy, barbituráty a hypnotiky volně prodejnými v lékárnách.

Z pohledu policie bylo předlistopadové období charakteristické především vloupáními do lékáren a farmaceutických podniků. Těchto případů se dopouštěly ve většině případů osoby v té době již závislé na odcizovaných preparátech.

Problematika zneužívání nealkoholových drog je zejména v posledních deseti letech natolik medializována, že by se člověku nepřilíš znalému této situace mohlo na první pohled zdát, že je fenomén „droga“ zainteresovanými orgány ať už státními, či nestátními poněkud přeháněn, a že skutečný stav není tak alarmující, jak se občas dozvídáme. Není se však čemu divit, vzhledem k tomu, že v roce 1991 byli i zainteresovaní odborníci ministerstva vnitra přesvědčeni, že v žádném případě nebudou podomácku vyrobené drogy u nás vytlačeny tehdy již ve světě „klasickými“ např. heroinem nebo kokainem a to především z toho důvodu, že český uživatel nebude mít nikdy na drahé dovezené drogy peníze.¹ Jak dnes však víme, opak je pravdou.

Dnes také už víme, že i v našich podmínkách byly drogovými dovozci využity základní ekonomické zásady trhu, tedy při náběhu nového nebo dosud méně rozšířeného výrobku použít k jeho hromadnému rozšíření dumpingových cen, tak získat velké množství uživatelů a po té postupně vracet ceny výrobku na původní výši. Na dokreslení lze uvést, že v roce 1990 se 1 gram heroinu pohyboval na částce kolem 3.000,-Kč, o dva roky později však byl k sehnání i za 1.000,-Kč, tedy na stejné, nebo nižší hodnotě než v tuzemsku vyráběný pervitin.

Dá se tedy konstatovat, že počátkem devadesátých let minulého století začíná v České republice novodobá drogová scéna a to za pasivního přihlížení orgánů státní moci. Současná situace se dá z pohledu policie charakterizovat jako období, kdy jsou k nám z ciziny dováženy ve značné míře jednak hotové drogy jako jsou heroin, kokain,

¹ Vacek, J.: Drogová pětiletka. Kentaura, Praha 1996

extáze a hašiš, jednak přípravky, z nichž se v tuzemsku droga vyrábí a to je především efedrin pro výrobu pervitinu. Zároveň ve značné míře je zde prováděna výroba drog a to shora jmenovaného pervitinu, pěstována marihuana a v poslední době byly zaznamenány signály o nelegální výrobě tolik „populární“ extáze.

1.2 Základní terminologické vymezení závislosti na drogách

Přesné vymezení pojmu **ZÁVISLOST** není zcela jednoduché. Původně byla definována Světovou zdravotnickou organizací jako stav fyzické a psychické vazby jedince na jednu nebo více drog, užívaných průběžně, se škodlivými následky jak pro jedince, tak i pro společnost.

V současné době je dle Mezinárodní klasifikace nemocí **SYNDROM ZÁVISLOSTI** chápán jako **skupina fyziologických, behaviorálních a kognitivních fenoménů, v nichž užívání nějaké látky nebo třídy látek má u daného jedince mnohem větší přednost, než jiné jednání, kterého si kdysi cenil více.** Můžeme tedy bezpochyby hovořit o onemocnění.² I když se definice postupem času mění lze říci, že jakýsi základ vždy tvoří několik bodů :

- 1) nezvladatelná, neodolatelná touha po opakovaném braní drogy
- 2) tendence ke zvyšování dávek
- 3) existence psychické či fyzické závislosti na určité droze vyjádřená přítomností tzv. abstinčního syndromu psychického nebo fyzického typu
- 4) negativní důsledky pro jedince a společnost

Problematické je , že jednotlivá kritéria mohou být vyjádřena u různých typů drog různou intenzitou. Z praxe známe také drogy, u kterých není příliš patrná tendence ke zvyšování dávek a dokonce u halucinogenů nelze o závislosti klasického typu vůbec mluvit. Tato skutečnost také slouží obhájčům „výhod“ drogového života jako pozitivní argument k užívání drog. Z tohoto důvodu mne osobně zaujala poněkud zjednodušená , přesto velice výstižná definice, a to že **ZÁVISLOST** je neustálé vracení se k látkám

² Presl, J.: Drogová závislost. Maxdorf, Praha 1995

nebo osobám, které u nás vyvolávají určité, třeba i psychikou záměrně podpořené stavy, které nám umožňují určitou pro nás nepříjemnou situaci překonat.

V této souvislosti je dále nutné se zmínit o tzv. **ABSTINENČNÍM SYNDROMU** („ **abst'áku** „). Jde o to, že jednou ze základních vlastností drog je schopnost proniknout do organismu a ovlivnit jeho funkce a zároveň se stát součástí jeho látkové přeměny. Organismus si potom zvyká na novou látku, se kterou se opakovaně setkává, což vede ke dvěma důležitým projevům.

Jednak u většiny drog dochází k tzv. vzestupu **TOLERANCE**, tedy že organismus reaguje za určitou dobu na původně dostatečné množství drogy nedostatečně a uživatel drogy se zdá, jakoby droga méně fungovala, což jej nutí dávky zvyšovat. Na druhé straně je nedostatek drogy prožíván jako pro jedince velmi nepříjemný stav. V tomto případě se jedná o tzv. „**syndrom odnětí**“. Tento jev je právě kamenem úrazu. Jedinec s drogou doposud experimentující totiž zjišťuje, že pokud drogu nemá, je mu daleko hůře než dříve, když ještě drogu nebral i když tuto začal užívat právě z důvodu dosažení čehosi příjemného. Situace se po tomto zjištění začíná radikálně měnit a již závislý jedinec po užití drogy nedosahuje oněch příjemných a veskrze pozitivních stavů, ale dostává se pouze na úroveň normy, tedy tam, kde byl než začal drogu vůbec užívat. V tomto případě je bezdrogový stav vnímán jako velice negativní, obtížný a nepříjemný – droga se stala nutností.

„Syndrom odnětí“ se podle tělesných příznaků dále rozděluje na **FYZICKÝ** projevující se nejrůznějšími tělesnými obtížemi jako jsou křeče, průjmy, bolesti, pocení a je nejmarkantnější u uživatelů heroinu. A **PSYCHICKÝ**, jež charakterizují úzkost, neklid, předrážděnost, agresivita, únavnost – typické pro uživatele pervitinu.

V souvislosti s psychickými příznaky abstinenciho syndromu je potřeba se zmínit o dalším riziku užívání především stimulačních drog a to jsou zásadní proměny psychiky výstižně charakterizované slangovým výrazem „**STÍHA**“.

Jde o to, že jedinec původně fascinovaný soudružností a důvěryhodností drogové party postupně získává pocit, že se v jeho okolí odehrává cosi divného, nabývá na pocitu, že jej všichni v okolí nějakým způsobem ohrožují a stává se ostražitým a nedůvěřivým. Takto vzniklé psychické poruchy mohou pokračovat úzkostným sledováním okolní situace, kdy se jedinec obává v noci i usnout a jsou zaznamenány případy, kdy toxikoman v důsledku „stíhy“ situaci řeší panickým útekem či zdánlivě sebeobraným útokem. V tomto případě jde tedy o rozvoj závažné duševní poruchy způsobené stimulační drogou a to paranoidního či paranoidně – halucinatorního syndromu v rámci vznikající toxické psychózy.³

1.3 Obecné rozdělení návykových látek a jejich účinky na organismus člověka

Nejprve je potřeba zodpovědět si základní otázku - co to vlastně **DROGA** je? Obecně je možno chápat drogu jako každou látku přírodní nebo syntetickou, která splňuje dva základní předpoklady a to :

- 5) má tzv. psychotropní účinek, to znamená ,že nějakým způsobem ovlivňuje naše prožívání okolní reality, mění naše „vnitřní“ ladění a tak
- 6) působí na psychiku člověka má schopnost vyvolat závislost, což bývá někdy označováno jako „potenciál závislosti“

Toto vysvětlení v sobě zahrnuje velké množství návykových látek, které lze pro větší přehlednost dále rozdělit na drogy :

- a) společností tolerované (legální)**
- b) společností netolerované (ilegální)**

Pro obě tyto skupiny však platí obdobné způsoby, jakými se dostávají do lidského organismu a to je :

- ústy (**per os, perorálně**)
- injekčně
- kouření, event. čicháním
- pokožkou (**vzácněji**), **ve formě náplastí**

³ Presl, J.: Drogová závislost. Maxdorf, Praha 1995

Jak jsem již naznačil, různé drogy jsou spojeny s různou mírou rizika. Jedním z těchto rizik je možná ztráta kontroly nad původně občasnou konzumací a postupný vznik závislosti. Toto riziko je přítomno i u drog nejvíce tolerovaných a zdánlivě neškodných (např. marihuana či hašiš). Právě míra rizika vzniku závislosti slouží jako hlavní kritérium pro další dělení drog a to na tzv. :

- a) **měkké**
- b) **tvrdé**

Další známé rozdělení drog, které se jeví jako vhodnější a srozumitelnější a je užívané především v Holandsku rozeznává drogy:

- a) **s akceptovatelným - přijatelným rizikem**
- b) **s rizikem nepřijatelným**

Společné známky nadužívání návykových látek

(sociální hledisko)

- **změna, či ztráta přátel, náhlé se izolování od svých vrstevníků**
- **ztotožnění se s drogovou kulturou**
- **ztráta zájmu o rodinu, zaměstnání**
- **zvýšená náladovost a podrážděnost**
- **zhoršené soustředění a paměť**
- **markantní zanedbávání péče o zevnějšek**

Společná rizika návykových látek

(zdravotní hledisko)

- **možnost vzniku těžké otravy, zanesení infekce (zejména při nitrožilním užívání drogy)**
- **riziko předávkování (nejčastější u inhalantů a uživatelů heroinu)**
- **vznik závislosti (největší riziko)**

1.4 Drogy společensky tolerované „legální“

Do této skupiny drog se zařazují:

- 1. ALKOHOL**
- 2. TABÁK**
- 3. KOFEIN**
- 4. TEIN**
- 5. TĚKAVÉ LÁTKY**

Jedná se o skupinu látek, které jsou považovány za návykové, ale jejich užívání je státem povoleno, to znamená, že není sankcionováno a dalo by se dokonce hovořit i o tom, že u některých z těchto látek je státem přímo podporováno, viz. daňové zatížení prodeje alkoholu a tabákových výrobků.

Trestní postih se vztahuje pouze na prodej a podávání alkoholu a tabákových výrobků osobám mladším 18-ti roků. U těchto dvou „tolerovaných“ drog však také hrozí největší nebezpečí pro populaci. Od kouření cigarety je jen nepatrný krůček k prvnímu experimentu s „JOINTEM“ marihuany a to opomínám fatálně známá medicínská rizika kouření tabáku.

Zajímavostí je, že i když byla v posledních letech v médiích téměř celosvětově velmi omezena reklama na prodej alkoholu a tabákových výrobků. Odborné publikace Světové zdravotnické organizace však uvádějí, že k radikálnímu poklesu prodeje těchto výrobků a následně menšímu počtu zaznamenaných chorob způsobených kouřením nebo užíváním alkoholu zatím nedochází. Dokonce po plošné kampani proti kouření v některých zemích EU došlo pouze k přesunu kuřáků mezi pohlavími nebo sociálními vrstvami .

I když jsou alkohol společně s nikotinem návykovými látkami, které stále páchají obrovské škody na zdravém vývoji populace, a to samozřejmě v celosvětovém měřítku, zkoumání jejich vlivu na lidskou psychiku není předmětem této práce, a proto se jim zde již nebudu více věnovat

1.4.1 Těkavé látky - inhalanty

Jedná se o skupinu organických rozpouštědel, u nás prezentovanou především toluenem. Zneužívání těchto látek není, jak by se mohlo zdát naší specialitou. Vyskytuje se poměrně často v zemích západní Evropy ale hlavně v USA, kde jsou k inhalování užívána především lepidla původně sloužící k lepení plastických modelů. Tímto faktem je možné vyvrátit tvrzení, že totiž „čichání“ (**sniffing**) je jakousi náhražkou za užívání jiných drog, které u nás dříve byly obtížně k dostání. Inhalanty po vdechnutí pronikají do plic a odtud se rychle dostávají do krevního oběhu a dalších tělesných orgánů. Nebezpečí těchto látek vyplývá z jejich dostupnosti a velmi jednoduché aplikaci a následném možném předávkování. Na rozdíl od všech ostatních drog lze totiž při čichání inhalantů jen těžko odměřit přesnou dávku a tím se podstatně zvyšuje riziko nechtěného předávkování. Této skutečnosti odpovídá fakt, že do poloviny devadesátých let minulého století byla naprostá většina úmrtí prokazatelně u nás spojená s drogou zapříčiněná toluenem a ne heroinem nebo pervitinem.

Dalším specifickým této skupiny drog je věk jejich uživatelů. Dle střediska DROP IN inhalanty oslovují ty nejnižší věkové kategorie, kdy experiment s drogou začíná nezřídka ve věku kolem 11-12 let. Pro tuto věkovou kategorii je také velice „příznivý“ ten fakt, že čichání se dá poměrně dosti dlouho utajit před svým okolím, kdy stačí, že experimentující jedinec pečlivě hlídá, aby se „vydýchal“, než se vrátí domů a přijde do kontaktu s rodiči. Samotné zjištění, že potomek experimentuje s inhalanty je často považováno za jakési relativně neškodné „blbnutí“, zatímco objev vpichů na ruce vyvolává okamžitou paniku.

Kýženým efektem čichání toluenu je stav jakéhosi polovědomí – polospánku, který je provázen živými, barevnými sny. Při delším inhalování dochází k postupnému zakalování vědomí, a pak - li že toxikoman není schopen zabránit dalšímu přísunu drogy, spánek se prohlubuje do bezvědomí či kómatu a dochází k zástavě dechu a krevního oběhu. Toto je příčinou největšího počtu úmrtí, kdy je efekt drogy často zvyšován inhalováním pod dekou nebo hlavou v igelitové tašce. Často totiž k předávkování dojde v partě a ostatní inhalující jedinci (pokud si příznaků klinické

smrti u svého kamaráda povšimnou) se místo toho, aby zahájili oživovací pokusy často polekají a rozutečou.

Předávkování není však u skupiny inhalantů jediným rizikem. Na jedincích, kteří čichají delší dobu jsou většinou patrné zjevné následky, a to především totální omezení výkonnosti a ztráta ostatních zájmů. Jedinec se postupem doby izoluje od svého okolí, což mu ulehčuje opětné intoxikace. Aktivní čičači jsou patrní při prvním kontaktu především tím, že kolem sebe vydechují výrazný zápach po toluenu.

Sociální skupinou, která obvykle holduje „čichání“ jsou často anarchisté a příznivci hnutí „PUNK“. Z tohoto hlediska je zajímavé zjištění, že v polovině devadesátých let byl zaznamenán nárůst „čičačů“ v řadách rómského etnika do 18-ti roků věku.

Pokud se týká kriminality páchané touto skupinou toxikomanů, jedná se v převážné míře o drobné krádeže například v supermarketech, zřídka kdy se dopouštějí krádeží věcí na osobách. Jde tedy v podstatě o „drobnou“ trestnou činnost, která vyplývá z potřeby sice získat finanční hotovost na nákup téžavé látky, ale tato hotovost je nesrovnatelně nižší než je tomu u „klasických“ drog. V drtivé většině „čičači“ procházejí centra měst a spolehlivě na svou drogu „vysomrují“ peníze od ostatních spoluobčanů.

1.5 Drogy společensky netolerované – zakázané „ilegální“

V současném českém společenském kontextu došlo k chápání a interpretování termínu „**DROGA**“ k významovému posunu. Legální psychotropní látky se z tohoto termínu vytrácejí a tímto způsobem jsou téměř výlučně označovány látky, které jsou ve společnosti zákonem zapovězeny, tedy je zakázána jejich výroba, distribuce a v některých případech i držení.

Jak jsem již uvedl v úvodu této práce, byly druhy drog užívaných v České republice přímo závislé na stávající politické situaci, kdy se v předlistopadovém období jednalo v převážné většině o z dostupných zdrojů podomácku vyrobené látky. Toto období lze zjednodušeně charakterizovat jako období PERVITINU. Tento jako jediný ze zástupce tzv. „tvrdých“ drog bylo možno celkem bez problému v tuzemsku vyrobit. Z tohoto období také pramení názor široké veřejnosti, že právě pervitin je typicky českou drogou. Opak je v tomto případě pravdou (viz. dále). V této době, tedy kolem roku 1990 se začaly vytvářet podmínky pro ilegální cesty ostatních drog do naší republiky. To celkem přesně koresponduje s otevřením se naší republiky světu a zrušením vízové povinnosti pro vstup do ČR občanům okolních států.

Poslední statistiky, a to jak policejní, tak zdravotnické a v neposlední řadě i nestátních organizací zabývajících se bojem proti drogám ukazují na tu skutečnost, že se vyrovnává počet uživatelů závislých na dovozovém heroinu s počtem závislých na domácím pervitinu. Jedním z důvodů této situace je ten fakt, že naše republika je zeměpisně umístěna na trase tzv. „balkánské cesty“, kdy heroin proudí ze zemí jihovýchodní Evropy a Turecka na západ a sever Evropy a Česká republika v tomto směru funguje jako jakési překladiště.

Z tohoto pohledu má českobudějovický region svá určitá specifika o nichž se hodlám zmínit v dalších kapitolách této práce.

1.5.1. Konopí a jeho produkty

Cannabis sativa – konopí seté, je jednoletá, dvoudomá bylina. Pochází z Indie a pěstuje se výhradně ze semen. Jedná se o nejstarší rostlinu, která byla pěstována pro její psychotropní účinky. Doklady o pěstování konopí jsou staré více než 5.000 roků. Užívání produktů konopí bylo historicky spojeno s náboženskými rituály, kdy hinduistickému a muslimskému náboženství nahrazují tyto produkty alkohol jak rituálně, tak kulturně. Jedná se pravděpodobně také o vůbec nejrozšířenější drogu, jejíž užívání je patrné po celém světě. Konopí je i u nás tradičně pěstováno také pro

průmyslové účely. Stejně tak je zde nelegálně pěstováno pro marihuanu, kdy je rozdíl u obou produktů pouze v množství účinné látky.

Účinnou látkou je zde **delta – 9 – tetrahydrocannabinol**, zkráceně **THC**, který je zhruba 4.000 krát účinnější než alkohol.

THC se z těla vylučuje velmi pomalu a má tendenci ukládat se v tukové tkáni. Po vykouření jedné cigarety marihuany lze prokázat 40 – 50% THC v buněčných membránách po 4 – 8 dnech, 10 – 20% THC po 30 dnech a jedno procento THC dokonce po 48 i více dnech.

Cannabis je nejčastěji zneužíván ve formě :

- **Marihuany** – usušené a rozmělněné listy konopí, slangově nazývané „marjánka, mařena, tráva, gandža, gras, kif, anča“ atd., obsahují zpravidla 2-6% THC. Marihuana se v drtivé většině užívá inhalováním a to kouřením, kdy se její drcená směs mísí s tabákem v libovolném poměru a z této směsi se zhotovují cigarety tzv. „JOINTY“. Tato droga se výjimečně užívá také perorálně ve formě čajů nebo cukrovinek.
- **Hašiše** - pryskyřičný sekret prosakující z květů a horních listů, slangově nazývaný „haš, šit ...“, obsahující zpravidla 10 – 20 % THC. V místních podmínkách se vyskytuje tato droga především původem z Holandska a užívá se podobně jako marihuana kouřením přidáním do tabáku, výjimečně pak kouřením ve speciálních dýmkách, jak je to rozšířeno v arabském světě.
- **Hašišového oleje** – což je nejúčinnější extrakt z konopí s obsahem THC vyšším než 20%. V našich podmínkách se s tímto produktem setkáváme velice výjimečně.

Marihuana bývá zařazována do skupiny drog označovaných jako lehké nebo také s „akceptovatelným rizikem“. Díky svému masivnímu rozšíření se tato droga stala v posledních letech jistým symbolem, kdy pro jedny je představitelem „zla“ a společenskou hrozbou – pro druhé pak „zakázaným ovocem“ a předmětem boje za

legalizaci a dekriminalizaci.⁴ Účinky této drogy nelze popsat, podobně jako je tomu i u jiných drog zcela zjednodušeně, protože její efekt závisí jednak na osobnosti jedince, ale také na jeho aktuálním stavu, psychickém a fyzickém rozpoložení. Účinek první intoxikace může být tedy velmi rozdílný, a to od žádného efektu přes nepříjemné tělesné prožitky závratě a suchosti v ústech, až po výrazný pozitivní efekt s dosažením očekávané euforie, smíchu a zvýrazněného vnímání okolí. Obecně dochází po vykouření určitého množství „jointů“ nejprve k pocitu suchosti v ústech, někdy k dráždivému kašli a dokonce může vzniknout nepříjemné bušení srdce spojené s pocity úzkosti. Při opakovaných intoxikacích se potom docíluje očekávaného stavu rychleji, bez nežádoucích shora popisovaných efektů. Tímto očekávaným stavem je jakési příjemné rozpoložení mysli, uvolnění, pohoda a klid, spojené s výraznou euforizací a tendencí ke smíchu, který je vyvoláván velmi lehce jakýmkoliv podnětem. Tento stav je slangově nazýván jako „vysmátost“, která trvá různě dlouho, kdy záleží právě na množství THC obsaženého v produktu.

O marihuaně se často říká, že je „vstupní branou“ do světa tvrdých drog. Je pravdou, že všichni pacienti v léčbě drogové závislosti jako první drogu uvádějí právě marihuanu. Na druhou stranu nelze tvrdit, že každý, kdo začne s kouřením marihuany po čase skončí na tzv. „tvrdých“ drogách. I ze své praxe znám mnoho příležitostných kuřáků „jointů“, kteří této „zálibě“ holdují dlouhou řadu let a nikdy nezkusili jinou drogu. Náš trestní zákon však nedělá rozdíl mezi drogami „měkkými“ a „tvrdými“. V posledních 2-3 letech je však možné vysledovat tendence státních zástupců činy v oblasti výroby nebo distribuce marihuany neposuzovat jako trestné, ale postupovat je k mírnějšímu projednání jako přestupků. Tento přístup osobně považuji za celkem správný, pokud se nejedná o distribuci drogy mezi školní mládež nebo její výrobu (pěstování) ve velkém množství, tedy zjevně ke komerčním účelům.

Organizovaná výroba a černý trh s marihuanou jak jej známe např. u pervitinu u nás v podstatě nikdy neexistoval. Dá se říci, že přes veškeré represivní akce proti pěstitelům této drogy v minulosti je jí stále dost. Kuřáci marihuany o sobě vědí,

⁴ Presl, J.: Drogová závislost. Maxdorf, Praha 1995

většinou si tuto i sami pěstují a v případě nouze si ji půjčují. Cena jednoho „jointu“ je také celkem nicotná jedná se o 10 – 20 ,-Kč.

V podmínkách okresu České Budějovice jsou nejvýznamnějšími lokalitami pro pěstování konopí setého mikroregiony Trhosvinenska, Novohradska, dále potom Vltavotýnska a Zlivska.

Z kriminalistického hlediska není skupina uživatelů produktů konopí příliš významná, kdy její nezletilí příslušníci se pokud jsou ve finanční tísní zaměřují na drobné krádeže v obchodech. Dospělí pak bývají postihováni za trestné činy v souvislosti s výrobou (pěstováním) marihuany, její šíření zejména mezi školní mládež, výjimečně potom za držení drogy. V místních podmínkách se čas od času setkáváme s dalším produktem konopí a to je hašiš. Tento se do republiky nelegálně dováží především z Holandska, kde je jeho prodej povolen. Tato látka již bývá předmětem obchodu a následného trestního postihu.

1.5.2 Skupina stimulačních drog

Ve své podstatě jde v tomto případě o drogy jejichž efektem je celková stimulace a povzbuzení organismu. Po jejich užití se zvyšuje nabídka představ, vzrůstá tělesná i duševní aktivita a zlepšuje se sebehodnocení. Zároveň ustupuje potřeba spánku a přijímání potravy. Na stimulačních látkách vzniká snadno psychická závislost, ale na rozdíl od opiátů (viz. dále) se zde téměř nevyskytuje závislost fyzická.

Tyto drogy se dají rozdělit podle původu báze a to na:

- a) přírodní** – hlavním představitelem je v tomto případě kokain
- b) syntetické** - „reprezentantem“ této skupiny je pervitin

Tato skupina drog patří v tuzemském i celosvětovém měřítku k nejoblíbenějším a v různých podobách hojně zastoupeným. Společnými příznaky užívání stimulačních drog jsou : zrychlený tep, rozšířené zornice, neposednost – bdělost, podrážděnost, vzrušení – třes, podezíravost, úzkosti a dále také nespavost, halucinace (zrakové, sluchové, hmatové), mizení pocitu hladu a z toho plynoucí výrazné hubnutí, bolesti hlavy, poruchy vidění, agrese vůči okolí, horečky

KOKAIN (koks, káčko, sníh, pudr,...)

Je jedním z klasických představitelů stimulačních drog přírodního původu, kdy základem pro jeho výrobu je alkaloid obsažený v listech keře **Erythroxylon coca**. Kokové keře byly známy již starým Inkům v době 2.000 let před naším letopočtem a byly úzce spjaty s jejich náboženským i státním životem. Žvýkání listů obsahujících kokain u jihoamerických Indiánů lze srovnávat s dnešním postojem evropské kultury vůči alkoholu. Jednalo se tedy o společensky tolerované dlouhodobé braní drogy .

Nejznámějšími pěstitelskými oblastmi koky jsou Peru, Bolívie, Kolumbie a Ecuador, přičemž produkční zóny této rostliny se nacházejí v nadmořské výšce 600 – 2.500 m.n.m. Pokusy o rozšíření koky do jiných částí světa se minuly úspěchem (kromě Jáv), neboť rostlina vyžaduje pouze určité klimatické podmínky. Chemicky čistý kokain byl poprvé izolován v Německu v roce 1860. Zde byly také popsány jeho farmakologické účinky a začal být používán v medicíně jako prostředek pro místní umrtvení. Pro svůj výrazný stimulační efekt se stal kokain v Evropě velmi populárním tzv. „**kokainismus**“ se rozšířil v období první světové války.

Kokain se u nás vyskytoval již za první republiky, kdy šlo o „módní“ drogu „lepší“ společnosti a kriminálního podsvětí. Dle statistických údajů tehdejší Pražské policejní ústředny pro potírání obchodu s omamnými jedy bylo v Praze zaznamenáno 1420 osob nejružnějšího povolání, které buď kokain prodávaly, nebo byly jeho konzumenty.

Psychotropní efekt kokainu je ale poměrně krátký, 20 – 30 minut, takže u skutečných závislostí, kde jednotlivé dávky jsou vyšší a jsou opakovány desetkrát i dvacetkrát denně dochází ke spotřebě dvou i více gramů této látky za den. U kokainu je však více zdůrazňováno zvýšení sexuální apetence spolu se snížením skutečné potence. Toto pohlavní podráždění je podle některých odborníků zvláště výrazné u žen. Pro svoji poměrně velmi vysokou cenu a to 2.000,- až 3.000,- Kč za gram na tuzemském trhu je kokain záležitostí spíše návštěvníků luxusních klubů a dále je oblíben v uměleckých kruzích a „lepšími“ prostitutkami. Užívá se jednak šňupáním, méně často nitrožilně nebo kouřením v malých dýmkách.

Pro zvýšení účinku je však kokain často míchán s jinými drogami nebo chemikáliemi:

- **heroinem** , v tomto případě hovoříme o „**speedu**“ (**speedballu**)
- **morfinem**, takto vzniká tzv. „**double**“
- **jedlou sodou**, kdy vzniká tzv. „**crack**“, který se zpravidla kouří v cigaretách nebo dýmkách

Kokain hraje v drogové problematice českobudějovického regionu jen málo významnou úlohu. Při rozhovorech s uživateli stimulačních drog tito sice občas přiznávají, že také okusili tuto „lahůdku“, ovšem ve většině případech to bylo mimo region nebo v nicotném množství. Dle jejich slov tato droga nemá šanci za současných podmínek (vysoká cena) a slabému účinku nahradit „jedničku“ na trhu - pervitin.

AMFETAMIN - EFEDRIN

V přírodní formě se jedná o alkaloid získaný z rostliny **Ephedra vulgaris**, jež byl poprvé izolován v roce 1887. Výroba takového preparátu je však závislá na úrodě nosné rostliny a podléhá tedy sezónním vlivům. Z těchto důvodů byly později vyvinuty postupy výroby syntetického efedrinu, založené na biotransformačních postupech. Česká republika v tomto ohledu patří mezi tři největší producenty syntetického efedrinu na světě, kdy roční výroba jediného závodu na jeho výrobu u nás v Roztokách u Prahy představuje množství kolem 100 tun, což je 1/10 celosvětové produkce. Takto vyrobený efedrin je výhradně určen pro další zpracování do léčiv, zejména pak lékům proti kašli. Nicméně byl v minulosti i efedrin právě z Roztok u Prahy zneužíván k výrobě pervitinu.

Signály z „drogového podsvětí“ z poslední doby nasvědčují tomu, že na u nás vyráběný pervitin je užíván syntetický efedrin, který se do republiky nelegálně dostává z Rumunska nebo zemí bývalého SSSR. Jinak je efedrin jako takový zneužíván vrcholovými sportovci, kdy je užíván ve formě tablet či prášku hořké chuti bez zápachu a těmto slouží ke krátkodobému zvýšení fyzické výkonnosti.

METAMFETAMIN - PERVITIN (perník, péčko, peří, piko, čeko)

Pervitin je zástupcem amfetaminových drog, resp. derivátů základní stimulační látky - **amfetaminu**. Jeho výroba není příliš složitá, kdy jako vstupní produkt slouží jiná stimulační látka, právě shora popisovaný **efedrin**, který lze získat i z různých kompozitních léků. Po jeho extrakci jej lze za pomoci louhu, červeného fosforu a dalších chemikálií změnit na metamfetamin. Ke skutečné výrobě pervitinu po té postačují znalosti na úrovni chemické průmyslovky a jednoduché laboratorní vybavení.

Pervitin není, jak se často proklamuje typicky českou drogou. Tento byl poprvé syntetizován v roce 1888 v Japonsku a do Evropy se dostal až v roce 1929. Rovněž tak název pervitin je německého, a ne českého původu. Avšak pravdou je, že čeští toxikomané jej v době zatažené „železné opony“ dokázali znovuobjevit a jeho výrobu „zdokonalit“ na úroveň domácích laboratoří.

Z historie jsou známé případy užívání pervitinu letci japonské armády za druhé světové války, kdy jim tato látka díky svým již popisovaným účinkům pomáhala odbourávat bariéry strachu, co by pilotům letadel „kamikadze“.

Pervitin je zpravidla bílý, krystalický prášek (při nedokonalé výrobě může mít barvu nažloutlou či růžovou), je užíván perorálně – „šňupáním“, případně nitrožilně a po jeho užití se objevuje sucho v ústech (další projevy shodné s ostatními stimulancií).

U uživatelů pervitinu se častěji než u ostatních projevují proměny psychiky známé pod názvem „**stíha**“.

Na černém trhu se pervitin objevuje ve formě tzv. „**psaníček**“, (zpravidla jedna dávka po 0,2 gr.), kdy cena jednoho gramu této drogy se pohybuje od 800,- do 1.500,-Kč.

I když někteří odborníci na drogovou problematiku, jak z řad policie, tak i z civilního sektoru v posledních dvou letech uvádějí, že pervitin je v ČR na ústupu a je nahrazován stejně drahým nebo i levnějším heroinem, jeví se chování toxikomanů okresu České Budějovice poněkud rigidní, neboť dosud tyto tendence v praxi nezaznamenáváme. Z neformálních rozhovorů s toxikomany je nám známo, že ještě

nikdy nebylo období, kdy by se hůře – či snáze pervitin v Českých Budějovicích nebo okolí nesehnal. Naproti tomu heroin zde distribuuje pouze úzký okruh dealerů a jejich činnost je čas od času zcela paralyzována „úspěšným“ tahem policie .

Pervitin samotný je ve více než v 75% do našeho regionu dovážen ze severozápadních částí republiky a ve zbytku vyráběn v domácích laboratořích zpravidla pro potřeby samotného výrobce nebo úzkého okruhu jeho přátel. Dle vlastních slov uživatelů je kvalita obou sort nesrovnatelná, kdy dovážený tovar je podstatně kvalitnější.

Z kriminalistického hlediska jsou uživatelé pervitinu nejvíce problémovou skupinou, co se týče páchaní trestné činnosti. Neexistuje sice v tomto ohledu přesná policejní statistika nicméně ze všech objasněných případů drobnější majetkové trestné činnosti (jízdní kola, mobilní telefony, krádeže v supermarketech, vloupání do osobních vozidel) a ze znalosti jejich pachatelů je zřejmé, že tito jsou téměř ze 2/3 uživateli této drogy a věci získané touto trestnou činností většinou rovnou se svými dealery vyměňují za „oblíbený prášek“. Alarmující skutečností je to, že v posledních letech stoupl počet závažnějších a kvalifikovaných majetkových tr. činů (krádeže vloupáním do bytů a do prodejen) a trestných činů násilného charakteru (loupeže, vydírání) při nichž bylo v úmyslu pachatelů získat majetkový prospěch právě na nákup pervitinu.

V této souvislosti je nutné se zmínit o tom, že mnozí z uživatelů této drogy jsou také jejími občasnými či pravidelnými dealery a tudíž bývají sami postihováni za trestné činy související s její distribucí nebo držením.

MDMA – ECSTASY (extáze, Adam, ...)

Tato droga (chemicky N-methyl-3,4-metylendioxymetamfetamin) sice svým složením patří do látek stimulačních a jako taková je v mnoha publikacích uváděna ⁵ , ale svými účinky jednoznačně patří do skupiny halucinogenů. Výstižnější pro tuto látku je moderní zařazení a to jako **halucinogenní amfetamin**. Jedná se o průmyslově

⁵ Presl, J.: Drogová závislost. Maxdorf, Praha 1995

vyráběnou látku, která se zejména v posledních pěti letech stala tzv. párty, nebo taneční drogou, téměř nezbytnou součástí různých tanečních produkcí a zejména pak tolik vyhledávaných TECHNO PARTY. Distribuuje se ve formě různě zbarvených **tablet**, kdy je na jedné straně vyražen motiv (např. trojlístek, holubice, Jing-Jang, loga automobilek).

Cena jedné tablety se zpravidla pohybuje v rozmezí 150 – 250,-Kč, kdy tato obsahuje cca 100-160 mg účinné látky. Dále existují kombinace účinné látky tedy MDMA s kofeinem, ketaminem či efedrinem.

Po požití se konzument ponoří dovnitř své duše, je uvolněný, srdečný, družný – zvyšuje se komunikativnost, v kombinaci s hudbou a tancem docíluje stavu podobnému transu. Extáze rovněž výrazně tlumí agresivitu. Rizikem drogy je snížení kontaktu s realitou s možností zrakových a sluchových halucinací, snížené sebeovládání. Na rozdíl od ostatních halucinogenů u této drogy ve zvýšené míře hrozí vznik psychické závislosti.

Účinky MDMA jsou dosti nepředvídatelné, dávka, kterou někdo dobře toleruje, může u jiného člověka způsobit otravu. V souvislosti s tímto problémem se jeví jako velmi alarmující zjištění, že v roce 2000 se na nelegálních trzích SRN a Polska objevily tablety této drogy zvané „UFO“, které obsahují až 3x vyšší množství účinné látky. UFO také začíná působit na lidský organismus až po třech hodinách oproti „klasické“ extázi, kde je náběh příznaků již za 15 minut. Zdání uživatelů, že se jedná o slabou drogu a následné spolykání většího počtu tablet způsobilo hned v roce jejího objevení v těchto státech 19 prokázanych případů úmrtí.

Jedním z neposledních problémů spojených s touto drogou je snadnost jejího užití. Mladým lidem a zejména pak dívkám ve věku kolem 15-ti let činí většinou značný problém injekční aplikace drogy a mnohdy i její šňupání. Naopak nikdo se nezdráhá „spolknout tabletku“.

Z pohledu policie se dá říci, že v českobudějovickém regionu dosud nebyla zaznamenána skupina, která by se **výhradně** zaměřila na užívání a distribuci extáze a rovněž tak není dosud prokázáno, že by byl spáchán trestný čin po užití této drogy.

Extáze je zde dealery nabízena a prodávána spíše jako droga doplňková, kdy je do regionu přivážena na základě předpokladu zvýšené poptávky před zahájením větších hudebních produkcí. „Exportující“ zemí k nám dovážených tablet extáze bývá většinou Holandsko a poslední dobou také již zmiňované Polsko.

STP – „Serenity, Tranquility and Peace“

Tato stimulační droga, nesoucí název podle světoznámé značky motorových olejů, který je možné volně přeložit jako „**klid a mír**“ byla drogou šedesátých a sedmdesátých let hlavně v USA. Chemicky jde o další z derivátů amfetaminu. V podmínkách našeho regionu se tento produkt téměř nevyskytuje.

1.5.3 Opiáty

Název této skupiny je odvozen z řeckého „**opos**“, což znamená šťáva. Surové opium je získáváno tak, že nařízneme-li nezralou makovici druhu „**papaver somniferum**“, začne z ní vytékat většinou žlutozeleně zbarvená šťáva, která na vzduchu zasychá v hnědavou hmotu. Tímto způsobem připravované opium a využívání jeho psychotropních účinků je známé již od 9. století před naším letopočtem, kdy se o něm zmiňuje Homér. První zmínka o používání šťávy z makovic se však nachází v sumerském textu starém 5.000 let. Historickou zajímavostí je, že opium nebylo na rozdíl od většiny ostatních drog nikdy spjato s náboženskými rituály, ale bylo užíváno jednak jako lék a také jako droga umožňující chvilkový únik od strastí běžného života.

V roce 1803 se podařilo německému lékaři Friedrichu W.A. Sertürnerovi izolovat z opia jeho hlavní alkaloid, který pro jeho vlastnosti pojmenoval po řeckém bohu spánku Morfeovi – **MORFIN**. Roku 1827 zahájila darmstadská firma E. Merck jeho průmyslovou výrobu. Od té doby byl morfin vyhledáván především k vyvolání pocitu blaženosti, euforie a zapomnění. Přesto, že se i u nás čas od času vyskytne případ zneužívání morfinu, a to zejména u zdravotnického personálu, není tento způsob výrazněji rozšířen. Podávání této látky nabylo masovosti v období I. světové války, kdy jej mnoho lidí užívalo i po delší dobu jako prostředek tišící bolest. Většina z těchto osob však po odeznění bolesti od morfinu odabstinovala a dále jej již nevyhledávala.

V našich českých podmínkách byla základním představitelem této skupiny droga vyráběná podomácku od počátku sedmdesátých let označovaná slangem jako „**BRAUN**“. V těchto letech se v „drogových společnostech“ objevil způsob, jak upravit tehdy z běžných léků velmi snadno dostupný kodein na účinný derivát – braun. Tato droga je ve skutečnosti tuzemskou specialitou a pro mnoho svých vyznavačů má větší „kouzlo“ než-li současný „hit“ v této skupině – heroin, kdy je oproti tomuto zdůrazňován silnější euforizační efekt společně se slabším efektem tlumivým.

HEROIN (háčko, herák, hero, eič, čeko, ...)

Byl roku 1898 výsledkem pokusů Heinricha Dresera s morfinem a kyselinou octovou jako lék proti kašli a tuberkulóze. Jedná se o polosyntetický derivát morfinu (chemicky **3,6 – diacetylmorfin**), jež má vyšší analgetické účinky než morfin a potlačoval již tehdy známé abstinenci příznaky u morfinistů. Heroin zprvu skutečně sloužil jako substituční látka k léčení morfinismu a jak se později ukázalo tvrzení, že u něj nehrozí nebezpečí návyku, bylo zcela mylné. Jeho výroba byla zcela zastavena a přešla do ilegality. Tímto způsobem je vyráběn a distribuován prakticky po celém světě do současné doby.

Heroin je v čisté formě velmi jemný bílý prášek, který zanechává na jazyku trpkou a nahořklou chuť. Je dobře rozpustný ve vodě, méně potom v alkoholu. Na tuzemském trhu se většinou objevuje v mírně nahnědlé nebo okrové formě, což je způsobeno různým množstvím nečistot. Vzhledem k jeho chemické přípravě páchne po octu, což se pro potřeby distribuce odstraňuje jeho mícháním nejčastěji s chininem, sušeným mlékem, jedlou sodou nebo i hladkou moukou. Dle provedených policejních expertíz u zadrženého heroinu se k samotnému konzumentovi dostává tato látka v čistotě kolem 20 %, zbytek jsou výše uvedené přísady, jejichž cílem je také zvýšení zisků konečných dealerů. Výjimečně se objevuje na trhu heroin o čistotě 60 % a více. Tento také je příčinou většiny úmrtí. V současné době je v českobudějovickém regionu tato droga prodávána za částky od 1.000,- do 2.000,-Kč za jeden gram a její cena kolísá s počtem jejich dealerů - tedy dostupností.

O heroinu lze jednoznačně hovořit jako o nejsilnějším opiátu. Aplikuje se v drtivé většině injekčně do podkoží, svalu, nebo do žil. Výjimečně dochází k jeho užívání perorálně či inhalováním, což snižuje efektivitu účinku drogy.

Společnými příznaky užití, případné závislosti na heroinu a dalších opiátech je celkový útlum organismu spojený s jakýmsi opojením trvajícím i několik hodin. Následuje „kocovina“, nechutenství, neklid, pocení, pozdější ztráta hmotnosti a veškerých zájmů, krom zájmu o drogu samotnou.

Pro heroin je typická velice silná **fyzická závislost**, která se u uživatele projevuje velmi silnými až krutými bolestmi celého těla ve fázi abstinence, tedy odeznívání účinku. Z kriminalistického hlediska se osoby zneužívající heroin v prvopočátcích dopouštějí zejména majetkové trestné činnosti na svých nejbližších, tedy rodičích, prarodičích a nezřídka kdy okrádají své kolegy v zaměstnání, čímž ztrácejí veškeré zázemí. V dalších fázích páchají na jedné straně drobnou majetkovou trestnou činnost (krádeže v supermarketech). Toto jim však na získání drogy nepřináší kýžený efekt a tak se „v zoufalství“ uchylují k nejtěžším násilným trestným činům jako jsou loupeže a vraždy.

Distribuce heroinu je typickým příkladem organizované trestné činnosti, na které se podílí několik organizátorů (hlavní často mimo republiku), dovozci, „centrální dealeři“, „regionální dealeři“ a v poslední řadě drobní pouliční prodejci. Vzhledem k tomuto propracovanému systému se problematikou heroinu prvořadě zabývá Národní protidrogová centrála Policejního prezidia ČR, která spolupracuje s obdobnými službami policejních sborů na celém světě.

1.5.4 Halucinogeny

V případě této skupiny drog se jedná na jedné straně o látky přírodního původu a na straně druhé látky syntetické jejichž efektem po požití je **změna vnímání**. Toto bývá porušeno do různé hloubky, kdy intenzita změny může vyvolat až toxickou halucinatorní psychózu což je stav srovnatelný s těžkým duševním onemocněním. Při

požití dostatečného množství těchto látek se u uživatelů objevují falešné představy a halucinace, kdy „kamenem úrazu“ je nevyzpytatelnost účinku, jíž se vystavují osoby, které s těmito látkami nedokáží správně zacházet.⁶

Jistou odlišností od ostatních skupin drog je u halucinogennů to, že se u nich dá jen těžko hovořit o riziku následné závislosti a rovněž tak se u nich zpravidla nevyskytuje abstinenční syndrom. Přesto je s jejich zneužíváním spojeno mnoho rizik, kdy za největší je možné považovat naprosté odpoutání jedince od reality, kdy prožitky mohou vést až k obranným reakcím – útěku či útoku. Při tomto nezřídka dochází k sebepoškození jedince nebo agresivnímu jednání vůči okolí.

Halucinogenní drogy byly v minulosti a v mnoha případech jsou dosud spjaty s náboženskými rituály. Typickým představitelem „rituálního halucinogenu“ je **MESKALIN**, alkaloid kaktusu *Echinocactus Williamsi*.

PSILOCYBIN

Právě tato látka je nejtypičtějším zástupcem halucinogenních drog přírodního původu v České republice. Jedná se o látku, která je obsažena v houbách **lysohlávka kopinatá** (*Psilocybe semilanceata*), nebo v našich podmínkách obvyklejší **lysohlávka česká** (*Psilocybe bohemica* Šebek). Tato drobná houba, rostoucí na tenké nožce na loukách, pastvinách, při cestách či podél vodních toků a dorůstající do výšky 5 cm si v posledních letech u nás získává stále více „vyznaváčů“. V okolí Českých Budějovic se obvykle vyskytuje poblíže Českého Vrbného, Hrdějovic a Mokrého.

Lysohlávky se zpracovávají buď sušené, nebo se pojídají i syrové, popř. se účinná látka vyluhuje v různých odvarech. Poněkud problematický může být v tomto případě odhad účinné dávky, protože obsah psilocybinu se v jednotlivých lokalitách liší podle toho, jaké podmínky houba pro svůj růst má. Obvyklé množství zneužívané látky je 6 – 12 mg, což jsou 1-2 gramy sušené houby. První účinky jsou na jedinci pozorovatelné již během 20 minut po konzumaci a rychle se rozvíjejí v průběhu dalších 20 minut. Průměrná délka působení psilocybinu bývá 2 – 4 hodiny.

⁶ Presl, J.: Drogová závislost. Maxdorf, Praha 1995

Dalším rizikem lysohlávky je kromě již uváděné různosti kvality také možnost záměny za zcela jinou houbu při jejím sběru, kdy může dojít k prosté otravě z hub. Z pohledu policie je lysohlávka problematická především ve skupině školní mládeže. Pro svou poměrně snadnou dostupnost žáci základních škol často s touto houbou experimentují a vystavují se shora uvedeným rizikům.

V roce 2001 byla na jedné ze základních škol v centru Českých Budějovic zajištěna u žákyně 7. třídy zavařovací láhev se sušenou lysohlávkou v množství cca 100 gr. Dle vyjádření této žákyně se jednalo o houbu právě z naleziště Hrdějovice, kam dle jejích slov v době sklizně chodily z Českých Budějovic „celé zástupy lidí“.

LSD (acid, trip ...)

Lysergramid, derivát kyseliny lysergové, která se izoluje z námele (*Secala cornutum*), kdy LSD je možno syntetizovat i bez výchozí přírodní látky. Byl objeven víceméně náhodně v laboratořích firmy Sandoz roku 1943. První intoxikaci prodělal sám objevitel, švýcarský chemik A. Hofmann. Po jistou dobu po jeho objevu převládal názor, že možnost vyvolat modelovou psychózu podobnou schizofrenii může odhalit příčiny tohoto onemocnění. Krátce po tomto období se také lysergramid vyráběl i u nás průmyslově v podniku Spofa. Experimenty s touto látkou do jisté míry přispěly k objevům jiných terapeutických postupů jako bylo např. holotropní dýchání.⁷ Nevypočitatelnost účinků a riziko vzniku tzv. „latentní psychózy“ (existence skrytého psychického onemocnění, jehož může být LSD „spouštěčem“) nakonec vedlo k zastavení výroby a ukončení experimentů v psychiatrii. Dalším nepříjemným projevem po opakované zkušenosti s LSD může být tzv. „**FLASCH BACK**“, kdy po déletrvající abstinenci od drogy náhle dochází k subjektivnímu prožitku další intoxikace bez toho, aby si jedinec drogu vzal.

Droga se užívá perorálně, nejčastěji ve formě tzv. **TRIPŮ**, to je papírků o rozměrech asi 3x3 cm, napuštěných účinnou látkou. Obsah této látky v jednom tripu je 30-100 mikrogramů. První psychické projevy a změny v chování se dostavují zhruba po 30-ti minutách a vrcholu pak dosahují za 2-4 hodiny. Jedinec se vrací do normálu po

⁷ Presl, J.: Drogová závislost. Maxdorf, Praha 1995

10-12 hodinách. Účinek LSD se obvykle projevuje zvýšeným vnímáním, jasností vidění, doteků, světla a barev, to vše spojené s halucinací.

Největší rozšíření LSD nastalo v šedesátých letech minulého století v USA, kde zejména díky T. Learymu byla tato droga po jistou dobu společností tolerována. Její užívání je spojeno především s obdobím tzv. „**dětí květin**“ a svého času ovlivňovalo hudbu i výtvarné umění.

V České republice bylo největší módou braní tripů v Praze v letech 1992 až 93.

Česká republika - ceny OPL - ROK 2005

OPL	cena v Kč/gram		cena v Kč/gram	
	pouliční prodej ¹⁾	ø ²⁾	prodej ve velkém	ø
Amfetamin	800 - 1500	931	500 - 1000	700
Extáze (tbl)	50 - 500	224	30 - 200	108
Hašiš	100 - 500	296	100 - 300	168
Heroin	500 - 2000	988	500 - 1500	850
Kokain	1500 - 3000	2224	1500 - 2000	1686
LSD/Halucinogeny	50 - 300	168	30 - 100	81
Marihuana - 1 joint	10 - 100	30	-	-
Marihuana ³⁾	50 - 300	178	30 - 200	123
Metamfetamin	400 - 2000	1091	400 - 900	750
Opium (ml)	100	100	50 - 100	70
Subutex 2mg	150 - 200	175	-	-
Subutex 8mg	300 - 1000	575	200	200
Toluen (kg)	60 - 75	68	-	-

¹⁾rozpětí cen dle údajů uvedených jednotlivými okresy

²⁾průměr vypočítaný ze všech cen uvedených jednotlivými okresy

³⁾cena za gram bez ohledu na procento účinné látky - nelze rozlišit

1.6 Právní úprava a postihování drogových deliktů

Cílem legislativního opatření v tomto ohledu je nejen společenská kontrola a právní regulace různých forem nedovolené manipulace s drogami, ale i přesné vymezení látek, které lze obecným názvem droga označit. Náš současný právní řád neužívá pojmu droga, ale v širším pojetí vymezuje termín **NÁVYKOVÁ LÁTKA** a podle ustanovení **§ 195 TRESTNÍHO ZÁKONA 140/1961 Sb.** definuje látky omamné psychotropní a jedy. Tento zákon taxativně stanoví, které substance jsou považovány za omamné a psychotropní látky a jedy.

Pojmem návyková látka jsou podle **§ 89 odst. 13** trestního zákona označovány látky způsobilé nepříznivě ovlivnit psychiku člověka, nebo jeho ovládací a rozpoznávací schopnost.

Drogová kriminalita je potom postihována podle speciálních skutkových podstat trestných činů, které jsou uvedeny v hlavě čtvrté zvláštní části trestního zákona a zde označované jako obecně nebezpečné trestné činy, kde je poškozen veřejný zájem společnosti. Zákonem č. **112/1998 Sb.** byla provedena významná novelizace skutkových podstat trestných činů souvisejících se zneužíváním drog. Nejpodstatnější novinkou v tomto ohledu bylo zavedení **§ 187a** tr. zákona, jež řeší otázku trestnosti držení drogy **pro vlastní potřebu**.

Touto novelou byly také podstatně změněny sankce za jednotlivé trestné činy a dále došlo k rozšíření kvalifikovaných skutkových podstat trestných činů dle **§ 187** a **§ 188** tr. zákona.

V současnosti jsou tedy drogové delikty postihovány podle následujících ustanovení trestního zákona :

- **§ 187 trestního zákona - Nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek a jedů (OPL)**

Tohoto trestného činu se dopouští ten, kdo neoprávněně vyrobí, doveze, vyveze, proveze, nabídne, zprostředkuje, prodá, nebo jinak jinému opatří nebo pro jiného přechovává omamnou nebo psychotropní látku, přípravek obsahující omamnou nebo

psychotropní látku nebo jed. Základní trestní sazba 1 rok až 5 let. Trestní sazba se dále zvyšuje na 2 roky až 10 let, spáchá - li pachatel tento tr. čin jako člen organizované skupiny, nebo ve větším rozsahu anebo vůči osobě mladší 18-ti roků.

K dalšímu zvýšení trestní sazby na 8 až 12 let dojde v případě, že pachatel tímto činem získá značný prospěch, spáchá jej vůči osobě mladší 15-ti let, nebo činem způsobí těžkou újmu na zdraví. A konečně k trestu na 10 až 15 let odnětí svobody bude pachatel potrestán pokud takovým činem způsobí těžkou újmu na zdraví více osobám nebo smrt, získá – li tím prospěch velkého rozsahu a nebo když tento čin spáchá ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech.

Aplikace tohoto ustanovení trestního zákona je v praxi nejrozšířenější a postihuje se podle něj kolem 90% všech pachatelů trestných činů na úseku nelegálního prodeje a výroby omamných a psychotropních látek a jedů. Zejména se jedná o **§ 187a trestního zákona** (držení drogy) „Ten, kdo bez povolení přechovává omamnou a psychotropní látku nebo jed v množství **větším než malém**.“ Trestní sazba až 2 roky nebo peněžitý trest. Trestní sazba 1 rok až pět let, spáchá li pachatel tento čin **ve větším rozsahu**.

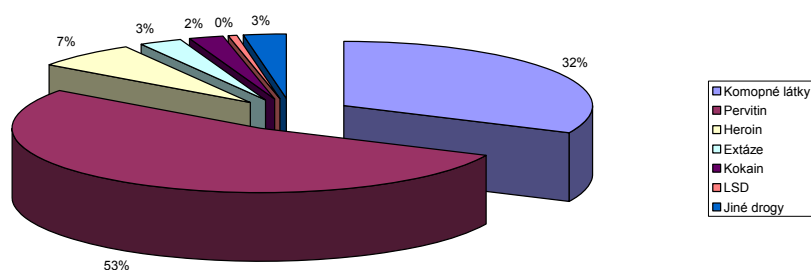
Předpokladem pro spáchání tohoto trestného činu je pouze množství drogy vyjádřené ve váhových jednotkách, které musí být zásadně alespoň „větší než malé“ (viz tabulka). Pokud má zajištěná droga nižší hmotnost není věc posuzována jako trestný čin, ale jako přešupek na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi dle § 30 odst. 1 písm. f) a j) zákona o přestupcích č. 200/1990 Sb. Za malé množství omamné a psychotropní látky lze obecně považovat denní dávku této látky odpovídající stupni závislosti osoby, které však není způsobilé vážně ohrozit život nebo zdraví této osoby.

**Orientační hodnoty nejčastěji se vyskytujících omamných a psychotropních látek
odpovídající znění § 187a trestního zákona**

DRUH	HMOTNOST (g)	
	„množství větší než malé“	„větší rozsah“
Heroin	0,15 (5 dávek po 30 mg)	1,5 (50 dávek po 30 mg)
Morfin	0,3 (10 dávek po 30 mg)	4,5 (150 dávek po 30 mg)
Kokain	0,25 (10 dávek po 30 mg)	5 (100 dávek po 50 mg)
THC–marihuana (3 %)	0,3 (10 dávek po 30 mg)	7,5 (250 dávek po 30 mg)
LSD	0,0005 (10 dávek po 30 mg)	0,006 (250 dávek po 50 mg)
MDMA - extáze	1 (10 dávek po 100 mg)	24 (240 dávek po 100 mg)
Amfetamin – base	0,5 (10 dávek po 50 mg)	10 (200 dávek po 50 mg)
Metamfetamin – pervitin	0,5 (10 dávek po 50 mg)	10 (200 dávek po 50 mg)
Psilocybin	0,05 (5 dávek po 10 mg)	0,3 (30 dávek po 10 mg)

Graf: Stíhání pachatelé drogových trestných činů v roce 2005 dle druhu drogy

Stíhání pachatelé 2005



- **§ 188 trestního zákona** (předměty nebo prostředky sloužící k výrobě OPL „Prekursory“).

Tohoto trestného činu se dopustí ten, kdo vyrobí, sobě nebo jinému opatří anebo přechovává předmět určený k nedovolené výrobě OPL, nebo přípravek obsahující OPL. Základní tr. sazba je 1 rok až 5 let. Zvýšená tr. sazba na 2 roky až 10 let přichází v úvahu pro toho, kdo spáchá tento čin ve větším rozsahu, nebo vůči osobě mladší 18-ti let a dále také získá – li takovým činem značný prospěch.

- **§ 188a trestního zákona - Šíření toxikomanie**

Dopouští se ten, kdo svádí jiného ke zneužívání jiné návykové látky než alkoholu, nebo ho v tom podporuje a nebo, kdo zneužívání takové látky jinak podněcuje a šíří. Základní trestní sazba až 3 roky odnětí svobody, nebo zákaz činnosti nebo peněžitý trest. Trestní sazba se zvyšuje na 1 až 5 roků pokud je tento trestný čin spáchán na osobě mladší 15-ti let.

V praxi se tohoto ustanovení trestního zákona užívá zejména na případy, kdy je droga jakýmkoliv způsobem aplikována nebo vnucována druhé osobě, nebo např. když personál restaurace vědomě dovolí aplikování drog v jejích prostorách. Další důležitou legislativní úpravou tentokrátě zákona č.141/1961 Sb. **TRESTNÍHO ŘÁDU** z pohledu drogové problematiky přinesla v roce 1995 díkce ustanovení **§ 55 odst. 2** o ochraně svědka. Tohoto ustanovení lze využít v případech, že zjištěné skutečnosti nasvědčují tomu, že svědku nebo osobě jemu blízké v souvislosti s podáním svědectví hrozí újma na zdraví nebo jiné vážné nebezpečí.

Z hlediska praxe je totiž podstatná část odhalování trestných činů na úseku výroby a rozšiřování drog, zjišťování jejich pachatelů a následné dokazování této činnosti u soudu postavená na svědeckých výpovědích řadových odběratelů drog, nebo i distributorů na nejnižší úrovni. Tyto osoby v postavení svědka jsou si však dobře vědomy následků, které jim hrozí od osob, proti kterým svědčí nebo od osob, které jsou zapojeny do organizovaného obchodu s drogami a dosud nebyly odhaleny. Z těchto důvodů často odmítají vypovídat nebo vypovídají nepravdu a raději se sami vystavují

trestnímu postihu. S využitím ustanovení § 55 odst. 2 tr. řádu je možno těmto svědkům poskytnout po celou dobu trestního řízení **pozměněnou identitu**. Takový svědek potom u hlavního líčení vystupuje pod smyšleným jménem a vypovídá za pomoci audiotechniky z jiných prostor, než je jednací síň, kdy jeho hlas je technicky pozměněn.

1.7 Současná drogová scéna regionu

Okres České Budějovice má v jihočeském regionu specifické postavení. Celkovým počtem obyvatelstva 177 686 je nejlidnatějším okresem s největší hustotou osídlení 109,3 obyvatele na 1 km čtvereční. V okrese se nachází největší jihočeské město České Budějovice s 99.708 obyvateli. Dalšími městy zde jsou Týn nad Vltavou (8.230 obyvatel), Trhové Sviny (4.661), Hluboká nad Vltavou (4.362), Lišov (3.806), Zliv (3.767), Borovany (3.524), Rudolfov (2.300) a Ledenice (2.093).

V souvislosti s drogovou scénou je nutné se zmínit také o národnostním složení regionu, které nebylo ovlivněno po roce 1945 v souvislosti s odsunem Němců jako je tomu v jiných příhraničních okresech, protože okres České Budějovice se dotýká státních hranic jen v krátkém úseku v oblasti Novohradska, ale byla výrazně ovlivněna později, zejména v letech sedmdesátých minulého století, kdy do průmyslových závodů přicházelo velké množství dělníků z Vietnamu. K dalšímu výraznému posunu národnostní skladby došlo s vypuknutím tzv. „balkánské krize“ počátkem devadesátých let a dále v důsledku migrace občanů ze zemí bývalého SSSR ve stejném období. Tyto dva posledně jmenované faktory také výrazně ovlivnily drogovou scénu regionu.

Jako centrum distribuce omamných a psychotropních látek v regionu lze jednoznačně označit město České Budějovice, které pro tyto účely poskytuje dealerům z místního hlediska největší anonymitu. V současnosti zde poptávku po pervitinu z větší části uspokojují čeští občané trvale v městě žijící, nebo se zde dlouhodobě zdržující. Výjimečně tuto drogu distribuují cizí státní příslušníci zde trvale usídlení. Naopak prodej heroinu je českými občany v městě pokryt z necelé poloviny a zbytek trhu obstarávají občané ze zemí bývalé Jugoslávie a bývalého SSSR. Místy, kde je větší koncentrace osob drogy užívajících jsou v Českých Budějovicích západní část středu

města za náměstím Přemysla Otakara II., ul. Česká s restauracemi Singer Pub a Legenda, park u zimního stadionu, park u Všesportovní haly na Dlouhé louce, restaurace Černý velbloud, Siesta a další, jejichž výčet by zabral několik řádek, ale tyto nejsou vzhledem k problematice tolik významné. Shora uvedená místa se totiž v žádném případě nedají označit i jako místa, kde dochází k prodeji drog. S rozmachem služeb operátorů mobilních telefonů k prodeji drog již nedochází na smluvených místech jako tomu bylo ještě v polovině devadesátých let, ale po telefonickém kontaktu mezi dealerem a jeho „zákazníkem“ na smluveném místě (zpravidla pokaždé jiném) na okraji města, kde je ztížena operativní činnost policie.

Významnou skupinou distributorů pervitinu jsou v Českých Budějovicích Rómové, kteří v posledních třech letech pokryli poptávku po této droze ze strany příslušníků svého etnika a na jejich činnosti lze vysledovat prvky organizovaného zločinu. Pokud se týká původu zde distribuovaného pervitinu, tento je do regionu dovážen dealery v množstvích zpravidla větších než 100 gramů z oblasti Teplic, Chomutova a Ostravy. Heroin obstarávají pro potřeby místního trhu z velké části občané ze zemí bývalého SSSR a Jugoslávie od svých krajanů usídlených v Praze.

Dalším centrem nelegálního prodeje drog se v polovině devadesátých let stalo druhé největší město regionu Týn nad Vltavou. Toto město se v souvislosti s výstavbou Jaderné elektrárny Temelín rozrostlo během několika málo let řádově o 3.000 obyvatel a tím se zvýšila jeho anonymita. S příchodem nových obyvatel, zaměstnanců elektrárny a zejména potom jejich dětí se do města dostal ve zvýšené míře také problém zvaný „droga“. V současné době v Týně nad Vltavou provádí distribuci drog, a to především pervitinu učňovská mládež ve věku kolem 18-ti let.

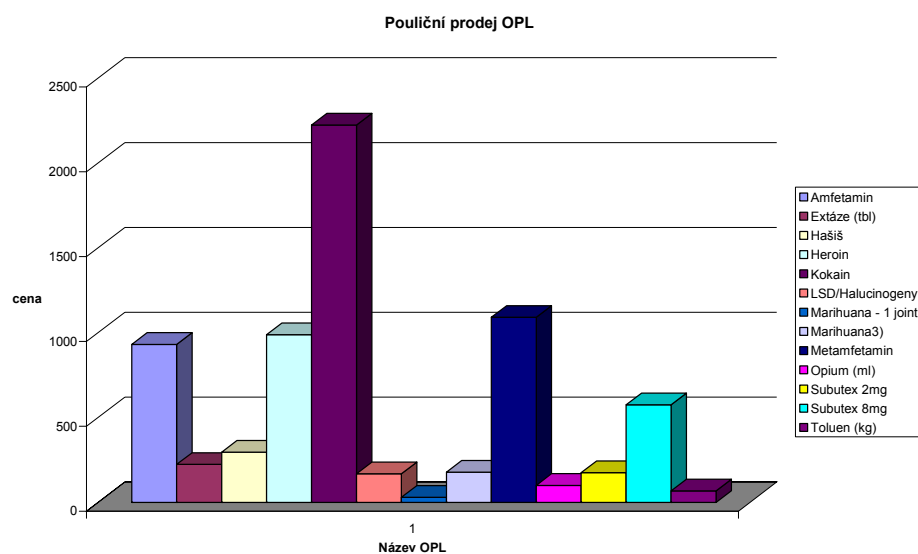
Z důvodu vysoké koncentrace učňovské mládeže je další město regionu Lišov a jeho okolí cílem mnohých dealerů drog. Tato mládež (jedná se většinou o chlapce), která je ve městě ubytovaná na internátech nakupuje ve zvýšené míře produkty konopí, marihuanu a hašiš. Město má také díky blízkosti Českých Budějovic a poloze na hlavním tahu od Brna a Jindřichova Hradce „ideální“ polohu pro předávky větších zásilek drog do regionu dovážených a naopak.

Tabulka – počet realizovaných pachatelů v roce 2005 pro tr. čin dle § 187 trestního zákona (výroba a distribuce OPL) v závislosti na druhu drogy (pramen - SKPaV OŘP Č. Budějovice)

DROGA	POČET PACHATELŮ
Pervitin	14
Heroin	7
Marihuana	9
Hašiš	1
Extáze	1
CELKEM	32

Tabulka – dle místa pobytu pachatele a místa distribuce, graf ceny OPL (2005)

Počet pachatelů	Trvalý pobyt	Místo distribuce
14	České Budějovice	České Budějovice
5	České Budějovice	Lišov
1	České Budějovice	Trhové Sviny
1	České Budějovice	Borovany
6	Týn nad Vltavou	Týn nad Vltavou
3	Týn nad Vltavou	České Budějovice
1	Tábor	České Budějovice
1	Strakonice	České Budějovice



1.8 Mimořádné události pod vlivem OPL v okrese České Budějovice

Mimořádnou událost cituje zákon **č.239/2000 Sb.** o integrovaném záchranném systému ze dne 28.6.2000. **Paragraf 2. písmena b)** shora uvedeného zákona popisuje mimořádnou událost jako škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžaduje provedení záchranných a likvidačních prací.

Na území okresu České Budějovice se v období roku 2000-2005 staly případy, které svým vznikem, průběhem a následky vykazují znaky mimořádné události, kdy jednu z příčin vzniku mimořádné události, vedle dalších jevů, se staly omamné a psychotropní látky. Jedná se jak o dopravní nehody s následkem smrti, tak i o hromadná setkání osob, jak na hudebních či sportovních akcích, kde pod vlivem alkoholu, omamných a psychotropních látek a jiných jevů dochází k újmám na zdraví, k materiálním škodám velkého rozsahu, ničení majetku jak státního tak soukromého sektoru. Bohužel v některých případech dochází i ke ztrátám na životech. Veškeré tyto mimořádné události, finančně a časově zatěžují složky integrovaného záchranného systému, úřady státní správy a několik dalších organizací, které se podílejí na likvidaci následků událostí. O některých a z mého pohledu nejzávažnějších událostech, z regionu okresu České Budějovice se chci zmínit v následující kapitole.

1.8.1 Statistika dopravních nehod pod vlivem OPL a alkoholu

Rok	Počet nehod	Počet úmrtí pod vlivem alkoholu
2003	766	26
2004	732	18
2005	679	5

V roce 2004 zahynula v okrese České Budějovice 1 osoba při dopravní nehodě, zjištěna přítomnost THCCOOH.⁸

⁸ Nemocnice Č. Budějovice, Soudně lékařské oddělení, 2005

V roce 2006 zahynula v okrese České Budějovice 1. osoba při dopravní nehodě , zjištěna přítomnost pervitinu

Prevalence řízení pod vlivem konopných látek je v ČR podle dostupných informací 10krát nižší ve srovnání s alkoholem. U dalších drog je výskyt ještě nižší. Výskyt řízení pod vlivem benzodiazepinů je pravděpodobně řádově stejný jako u konopných drog.

V posledních dvou letech byly v rámci zvýšení bezpečnosti silničního provozu přijaty vládou a resorty dopravy a vnitra strategické dokumenty, které obsahují cíle týkající se zvýšené kontroly a prevence řízení pod vlivem alkoholu a drog. Došlo ke změně zákona o provozu na pozemních komunikacích a novelizaci skutkových podstat přestupků a trestných činů týkajících se řízení pod vlivem návykových látek. V r. 2006 bylo Policií ČR pilotně zavedeno orientační testování řidičů na drogy , k jeho rozšíření včetně příslušných metodických pokynů by mělo dojít po vyhodnocení pilotní fáze.

Realizace preventivních programů při výuce řidičů je v pravomoci jednotlivých autoškol, podle dostupných informací převažuje spíše jejich nezáměr. Ministerstvo dopravy realizuje preventivní projekt propagující strategii „ domluveného řidiče“, který abstinuje a odveze přátelé z akce, tento projekt je zaměřen na rekreační uživatele drog na tanečních akcích, koncertech apod. Praxe viditelného označení obalů léků piktogramy nebo symboly upozorňujícími na možnost ovlivnění psychomotorických funkcí a snížení schopnosti řízení není v ČR rozšířená.

Na snížení užívání drog účastníky silničního provozu, zejména řidiči, se zaměřuje Akční plán 2006-2007 jehož hlavní 2 aktivity jsou :

- zabezpečit materiálně technické vybavení příslušníků dopravní policie k orientačnímu testování přítomnosti OPL u účastníků silničního provozu
- proškolit všechny policisty zařazené u služby dopravní policie v oblasti identifikace vnějších znaků užití OPL

Cíl zavést orientační testování OPL v silničním provozu obsahovala již předešlá strategie na r. 2000- 2005, tento cíl nebyl splněn.

Od roku 2006 testuje dopravní policie v terénu 4 typy detekčních souprav jak ze slin, tak z potu. Souběžně se zaváděním testovacích souprav probíhá školení dopravních policistů v oblasti orientačního testování OPL a rozeznávání příznaků jejich užití. Celkem bylo dodáno 2 000 detekčních pomůcek, 500 ks od každého výrobce. Pilotní testování má být vyhodnoceno do konce srpna 2007, oficiální průběžné výsledky nejsou k dispozici.

Vzorek pro testy z potu je získáván stěrem z předmětů, kterých se testovaný dotýkal (např. řidičský průkaz, volant). Vzorek slin se získává vložení odběrového nástroje ze svého materiálu do úst. Orientační testy oběma způsoby jsou prováděny na místě, výsledky jsou k dispozici do několika minut. Reaktivní výsledek je třeba konfirmovat v laboratoři pro forenzní toxikologii.

Označování léků:

Podle registrační vyhlášky o léčivých přípravcích (vyhl.č. 288/2004 Sb.) se v příbalové informaci nebo na obalu léku uvádí zvláštní upozornění , zejména na možnost ovlivnění schopnosti řídit motorová vozidla nebo obsluhovat stroje. Z tohoto hlediska se přípravky rozdělují podle vyhlášky do 3 skupin :

1. bezpečné nebo s nepravděpodobným ovlivněním
2. s pravděpodobností mírného ovlivnění
3. s pravděpodobností výrazného ovlivnění, potenciálně nebezpečné.

Součástí příbalové informace nebo označení na vnějším obalu přípravku mohou být symboly nebo piktogramy, případně další údaje, jako varování na snížení schopnosti

řízení automobilu (např. vykřičník nebo vykřičník v trojúhelníku). V praxi jsou však symboly užívány pouze výjimečně, a to i u léku s výrazným ovlivněním psychomotorických funkcí.

U mužů byl pozitivní nález zjištěn výrazně častěji než u žen v případě etanolu, naopak u žen byly detektovány častěji benzodiazepiny – tabulka 13-8.

tabulka 13-8: Výskyt pozitivních nálezů u etanolu a dalších drog u zemřelých aktivních účastníků dopravních nehod podle pohlaví (Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti a SSLST ČLS JEP, 2006)

Látka	Rok	Muži		Ženy		Celkem	
		Vyšetřeno	Pozitivní v %	Vyšetřeno	Pozitivní v %	Vyšetřeno	Pozitivní v %
Etanol	2003**	335	44,8	59	13,6	394	40,1
	2004**	348	36,2	55	18,2	403	33,7
	2005**	325	33,5	56	12,5	381	30,4
Těkavé látky	2003	335	0,6	59	0,0	394	0,5
	2004	165	0,6	22	0,0	187	0,5
	2005	121	1,7	21	0,0	142	1,4
Opiáty (včetně heroínu)	2003*	238	0,0	35	5,7	273	0,7
	2004	265	0,4	39	0,0	304	0,3
	2005	228	0,4	41	0,0	269	0,4
Stimulancia (včetně pervitinu a extáze)	2003	236	2,1	34	2,9	270	2,2
	2004	263	1,5	39	2,6	302	1,7
	2005	227	1,3	41	0,0	268	1,1
Kokain	2003	91	0,0	10	0,0	101	0,0
	2004	117	0,0	21	0,0	138	0,0
	2005	105	0,0	21	0,0	126	0,0
Konopné látky (aktivní metabolity THC)	2003	167	3,6	25	0,0	192	3,1
	2004	141	0,7	17	0,0	158	0,6
	2005	135	3,0	24	0,0	159	2,5
Benzodiazepiny	2003*	233	2,1	34	8,8	267	3,0
	2004	265	3,4	39	7,7	304	3,9
	2005	226	3,1	41	7,3	267	3,7
Barbituráty	2003	231	0,4	34	0,0	265	0,4
	2004	262	1,1	39	2,6	301	1,3
	2005	209	1,0	38	2,6	247	1,2

Pozn.: * Rozdíl na hladině významnosti $p < 0,05$, **rozdíl na hladině významnosti $p < 0,01$ (chi-kvadrát test).

Věk pozitivně vyšetřených byl nižší než věk negativně vyšetřených v případě všech drog s výjimkou léků, nejvýraznější byl tento rozdíl v případě etanolu a konopných látek – tabulka 13-9.

II . CÍL PRÁCE A HYPOTÉZA

- 1) Zjistit a popsat mimořádné události v okrese České Budějovice , pokud lze, porovnat situaci s jinými okresy a s celostátní situací, popřípadě se zahraničím. Navrhnout opatření , které by v budoucnu předcházelo takovým škodám, jak na lidském zdraví , tak na majetku. Dále pokusit se vytipovat nejčastější příčiny vzniku mimořádných událostí, navrhnout opatření z hlediska Policie České republiky .
- 2) Drogy jsou významným faktorem při vzniku mimořádných událostí a dopravních nehod. Potvrdit nebo vyvrátit hypotézu, že omamné psychotropní látky jsou příčinou vzniku situací vykazující znaky mimořádných událostí. Uvést prostředky které se dají využít ke zjištění přítomnosti drog v lidském těle.

III. METODIKA

K informacím své bakalářské práce jsem dospěl díky své praxi a zaměstnání, kdy se problematice drog a jiným druhům trestné činnosti věnuji, dá se říci skoro každý den. Měl jsem tu možnost, že jsem mohl hovořit s přímými účastníky (policisty) níže uvedených mimořádných událostí. Také díky informačním systémům a databázím Policie České republiky, jsem získal spoustu informací, které jsem využil ve své bakalářské práci. Nemalou měrou na vzniku této práce se podílela odborná literatura ze které jsem čerpal různé pohledy autorů na uvedenou problematiku.

IV. VÝSLEDKY - KASUISTIKA

4.1 Lipnice , okres České Budějovice 28.7- 2.8.2000

Poslední červencový víkend se na soukromou louku u jihočeské obce Lipnice sjelo několik stovek osobních automobilů, desítky soundsystémů (mobilních zvukových aparatur) a několik stovek lidí. Začalo neohlášené sročení velkého počtu anonymních účastníků na pozemcích bez souhlasu jejich majitelů. Začalo „technopárty“ – nelegální hudební festival vyznavačů a příznivců hudby stylu techno pod širým nebem. Dovolím si napsat , že vznikla mimořádná situace a událost.

Během dvou dnů, dorazilo na soukromý pozemek okolo 3000 návštěvníků, jak z České republiky tak i ze zahraničí , převážně z Evropských států. Nejpočetnější skupinu tvořili návštěvníci , kteří přijeli ze zvědavosti, s přáním prožít neobvyklé zážitky v atraktivním a akčním prostředí. V případě dramatizace událostí se stávají společně s vyznavači hnutí a přítomnými násilnickými typy součástí spontánně reagujícího davu.

Majitelé a nájemci pozemků se ihned obrátili na starostku obce. Ta později na základě nařízení okresního hygienika chtěla párty ukončit a provést asanaci pozemku. Vyzvala proto účastníky k opuštění a vyklizení pozemku. Vzhledem k tomu , že výzva přišla s určitou časovou prodlevou, většina účastníků již tuto žádost neakceptovala. Nutno podotknout , že v tuto dobu již převážná většina účastníků Czech Teku byla pod vlivem jak alkoholu , tak omamných a psychotropních látek , které později prokázala lékařská vyšetření ošetřených osob.

Starostka obce se obrátila se žádostí o ukončení technoparty na orgány Policie České republiky. Policie zajišťuje ochranu práv a zájmů subjektů právních vztahů. Řídí se při tom právem. V případech kdy je právo porušeno, je povinna právními prostředky konat k jeho obnovení . Nemá k dispozici jinou možnost postupu.

Policie nasadila síly a prostředky k policejnímu opatření, jehož cílem bylo ukončit hudební produkci, obnovit veřejný pořádek a zajistit vlastnická práva majitelů soukromých pozemků, které byly protiprávně použity ke konání akce.

Základním úkolem Policie ČR, v souladu s §2 z.č. 283/1991 Sb. je chránit bezpečnost osob a majetku, odhalovat trestné činy a přestupky , jakož i spolupůsobit při zajišťování veřejného pořádku, a byl-li porušen, činit opatření k jeho obnovení. Veřejný pořádek je neurčitý pojem a je pouze na správním orgánu (zde na policii) zda bude důvodně protiprávní jednání, ke kterým na této akci docházelo, považovat za jeho porušení.

Za veřejný pořádek v teritoriu zodpovídá obec dle § 10 z.č.128/2000 Sb. a může ve své samostatné působnosti upravovat podmínky veřejného pořádku obecně závaznou vyhláškou. Policie ČR se spolupodílí na zabezpečení veřejného pořádku. Není za něj zodpovědná. Policie v dopoledních hodinách dne 30.7.2000 vyzvala účastníky protiprávní akce k opuštění neoprávněně zabraného prostoru a ukončení hudební produkce. Celkem bylo provedeno pět výzev. Někteří účastníci uposlechli a začali hromadně opouštět soukromý pozemek ale odpovědí většiny byly létající kameny , láhve, a jiné předměty. Následoval zákrok policie, kdy bylo použito donucovacích prostředků, jako například vytlačování davu apod. Při tomto opatření došlo ze strany účastníků technoparty k aktivnímu odporu vůči zakročujícím policistům.

Policie byla napadena při výkonu své pravomoci a takové jednání je trestným činem. Vzhledem k tomu, že „Technaři“ byli s případným zákrokem srozuměni a měli dostatečný čas i prostor k uposlechnutí výzvy policie na který nereagovali , došlo k použití adekvátních donucovacích prostředků (hmaty a chvaty sebeobrany, obušek, slzotvorné prostředky).

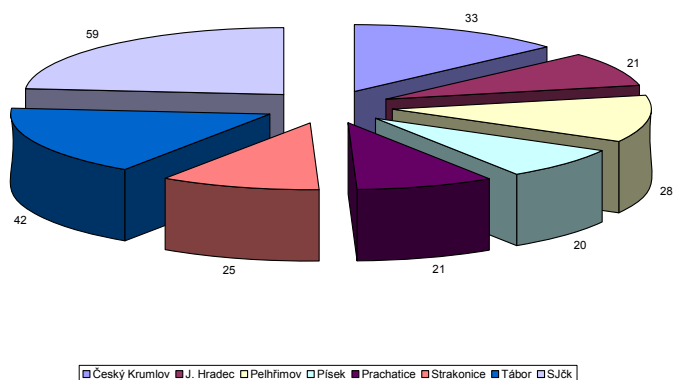
Po několika hodinách se podařilo prostor vyklidit a několik desítek osob bylo zadrženo a následně obviněno z protiprávního jednání a útoku na veřejného činitele. Několik osob jak z řad policistů , tak „Technařů“ muselo být převezeno do blízkých zdravotnických zařízení k ošetření.

Podle údajů vyhodnocených Policií ČR bylo zraněno 8 policistů. Dle sdělení Lékařské záchranné služby ze srpna 2000 bylo ošetřeno 23 účastníků technoparty, z toho 15 na místě a 8 převezeno do nemocnice. Nejzávažnější zranění u dvou účastníků technoparty byla zlomená ruka a zlomená čelist. Ostatní důvody ošetření byli nevolnost, otrava neznámou látkou, zhmožděniny, poškrábání.

Pokud probíhají technoparty na zemědělských užívaných plochách , pak je uvedení pozemku do původního stavu značně nákladné a komplikovaně proveditelné. Nejde pouze o na první pohled patrný , viditelný a snadno odstranitelný odpad , nýbrž i o rozbité sklo , injekční stříkačky a další nebezpečné a toxické předměty, které brání sklizni , chovu hospodářských zvířat a které jsou dlouhodobou zátěží pro ekologii a zemědělství. Dále je zde třeba zmínit finanční a materiální náklady Policie České republiky , záchranné služby a dalších složek integrovaného záchranného systému . Jedná se řádově o statisícové částky . Uvedené informace jsem získal z policejních zdrojů a dále od některých policistů - kolegů, kteří se zúčastnili zásahu a se kterými jsem měl možnost hovořit.

Graf : nasazení pořádkové jednotky

Nasazení pořádkové jednotky "Lipnice 2000"



4.2 Historie CzechTeku

Taneční techno scéna vznikla v průběhu 80. let 20. století v USA (zejména v klubech měst Chicago, Detroit a New York). První party na evropském kontinentu se konaly v průběhu roku 1988 ve Velké Británii (v opuštěných skladištích). Tyto party byly pořádány ilegálně nebo na pololegální bázi. Pro vyhledávání a zabraňování takovýmto akcím byla proto záhy vytvořena policejní jednotka „Pay Party Unit“.

Počátkem 90. let 20. století se původně celistvá raveová taneční scéna začala rozčleňovat na jednotlivé podžánry - techno, trance, drum'n'bass, progressive house, psytrance, hardcore či freetekno. Rovněž se objevilo štěpení (přetrvávající až do současnosti) na „clubbery“ a vyznavače „free parties“. Akce clubberů sponzorují velké firmy, jsou organizačně zajištěné a platí se na nich vysoké vstupné (typickým příkladem z ČR jsou hojně navštěvované taneční akce, pořádané v areálu brněnského výstaviště). Proti zkomercializovanému mainstreamovému proudu tanečních techno parties se objevila scéna vyznavačů freetekno parties, kteří jsou často označováni jako novodobí punkeři či hippies. Pořádají neohlášené party na kterých se nevybírání vstupné, neexistují oficiální organizátoři ani pořádková služba, nejsou zajištěny odpovídající hygienické podmínky. Komunity příznivců freetekno vytvářejí alternativní životní styl, jejich hodnoty a postoje jsou odlišné od postojů majoritní společnosti. Komunity příznivců freetekna se soustředí okolo tzv. sound systémů (mobilních zvukových jednotek). Jedná se de facto o relativně pevné seskupení osob, vlastnících zvukovou aparaturu, gramofony, mix, zesilovač a jinou elektroniku, agregáty na výrobu elektrické energie, dodávky. Sound systémy jsou upraveny tak, aby se v nich dalo spát a cestovat na delší vzdálenost.

Zcela nejdůležitějším, nejvlivnějším a nejstarším sound systémem byli **Spiral Tribe**, kteří začínali s pořádáním prvních ilegálních parties v opuštěných budovách Londýna. Členové Spiral Tribe byli velmi vlivnou komunitou lidí. Měli svůj specifický vzhled - stejně oholené hlavy, vojenské oblečení tmavých barev. Jejich hudba zněla také jinak, byla mnohem rychlejší a tvrdší než hudba jiných systémů. Ve filosofii členů Spiral Tribe byl i dost patrný duchovní podtext akce ve volné přírodě - freeparty. Věřili, že jejich činnost je nějakým způsobem spojena s prehistorickými kmeny nomádů, kteří na těch samých místech oslavovali život tisíce let před nimi. Na freeparties se dívali jako na šamanské obřady, kdy s použitím nových technologií, halucinogenů, dlouhého tance a určitého spirituálního nádechu by mohlo dojít k opětovnému spojení lidí se zemí, a proto odvrácení ekologické krize.

Důležitou událostí byl Avon Free festival v Castlemortonu z roku 1992. Akce se podle odhadů účastnilo 25 - 40 tisíc osob. Částečně v reakci na tuto událost byl ve

Velké Británii přijat v roce 1994 „Criminal Justice and Public Order Act“, který pod hrozbou poměrně tvrdých sankcí zabránil konání velkých parties. Přístup Velké Británie k těmto akcím měl za následek přesun příznivců free parties do dalších evropských zemí.

Komunikace mezi účastníky scény probíhá zejména pomocí internetových stránek, chatů a mobilních telefonů. Letáky a plakáty upozorňující na party jsou ve svém provedení velmi jednoduché, obvykle černobílé, často zde není uvedena přesná lokace party, místo bývá nahrazeno kontaktem na mobilní telefon. Samotné sound systémy si dávají záležet na vlastní mediální prezentaci, většina z nich má vytvořeny velmi kvalitní internetové stránky, kde se návštěvníci mohou dozvědět mj. i o dalších plánovaných akcích.

Převládajícím znakem scény je její vymezení se vůči majoritní společnosti. Techno je pro stoupence scény především životním stylem a jejich životní postoje se dají vyjádřit sloganem „Udělej si sám“ (Do it yourself). Příznivci scény si své akce pořádají a zajišťují zcela ve své vlastní režii bez zasahování okolí (obdobně jako např. stoupenoci punku či hardcoreové scény). Scéna obecně nevytváří protisystémové postoje, spíše je zde patrná snaha být mimo celý systém (trefně vyjádřeno heslem „Fuck the system, we have sound system.“).

Stoupenoci scény velmi často zdobí svá těla piercingem a tetováním, vlasy jsou zapleteny do dreadů či copánků, módní jsou i afro účesy a punková číra. V oblečení převládají mikiny s kapucí, kalhoty tzv. „kapsáče“, vojenské oblečení, sportovní obuv.

Součástí životního stylu scény freetekno jsou drogy. Nejčastěji se užívá alkohol, cannabis, lysohlávky, extáze, speed, halucinogeny, rajský plyn, ketamin, ale i pervitin a v malé míře heroin. Nejznámějším symbolem scény freetekno je číslice 23, kterou měl ve znaku nejznámější sound systém Spiral Tribe. Symbolický význam má rovněž spirála, jakožto symbol nekonečna, neustálé cesty. Typické jsou rovněž futuristické robotické obrázky (sloužící často jako loga jednotlivých sound systémů a objevující se i na plakátech či tričkách).

I v České republice jsou patrné dva „proudy“ vyznavačů techna. První z nich je soustředěn v klubech anebo na organizovaných komerčních technoparty. Druhý vyznává free techno, kdy jsou taneční akce pořádány „neorganizovaně“ pod širým nebem a bezplatně.

Free techno scéna nemá v České republice příliš dlouhou tradici. Za počátek konání technoparty lze označit rok 1994, kdy byl ve Velké Británii přijat Zákon o trestním soudnictví a veřejném pořádku, který pořádání neformálních technoparty zakázal. Poté začaly právě z Velké Británie přijíždět do České republiky první sound systémy. Vliv na vznik české techno scény měly i streetparty jako jsou např. Love Parade konané v Německu.

Technoparty konané v České republice probíhaly v průběhu let jak na pronajatých pozemcích, tak i na pozemcích nepronajatých. V jednom případě se technoparty uskutečnila po dohodě s místní samosprávou. Ačkoli se „organizátoři“ technoparty v některých případech snaží pronajmout pozemek, na kterém se má akce konat, většinou nejsou při přípravě technoparty zohledněny hygienické předpisy či vyhlášky obcí vydané k zajištění veřejného pořádku. Z tohoto důvodu dochází při technoparty k porušování právních předpisů.

Organizátoři dále žádným způsobem nekomunikují s představiteli místní samosprávy. Skutečnost, že organizátoři místo konání akce předem nezveřejňují, a to je známo až v den jejího konání, vyvolává negativní reakce obyvatel žijících v blízkosti konání technoparty, kteří jsou bez možnosti volby postaveni před skutečnost, že budou několik dní a nocí rušeni hlasitou hudbou.

Z tohoto důvodu mají negativní přístup ke konání technoparty i místní samosprávy. Představitelé samosprávních celků se shodují, že by bylo vhodné, aby se tyto akce konaly po dohodě s nimi, kdy by měli možnost se vyjádřit k místu konání akce atd. Tento přístup by měl nepochybně příznivý vliv i na obyvatele dotčených obcí, kteří by viděli snahu účastníků technoparty neomezovat je nad nezbytnou míru nejen hlukem, ale také odpady apod. Jelikož si účastníci technoparty tento přístup neosvojili, sílí hlasy obcí po přijetí nové právní úpravy, která by jim tato práva svěřila zákonem.

Přehled akcí CzechTek v ČR

- 1994 - Hostomice u Prahy** (na Berounsku): 300 účastníků. První free tekno party (teknival) v ČR, název Free Tekno Festival.
- 1995 - Hostomice u Prahy:** 300 účastníků.
- 1996 - Hostomice u Prahy:** 1 000 - 1 500 účastníků.
- 1997 - Stará Hut' u Dobříše:** 2 000 účastníků.
- 1998 - Stará Hut' u Dobříše:** 2 500 - 3 000 účastníků.
- 1999 - Hradčany nad Ploučnicí u Ralska:** 4 000 účastníků. Poprvé užit název CzechTek. Akce se uskutečnila na letišti po sovětské armádě. (Podle jiného zdroje se tento rok akce nazývala Underground bez hranic).
- 2000 - Lipnice u Českých Budějovic:** 3 000 účastníků. Akce se konala na soukromém pozemku bez souhlasu majitele. Od tohoto roku se o CzechTek začala znatelně zajímat média a Policie ČR.
- 2001 - Doksy u Máchova jezera:** 12 000 účastníků.
- 2002 - Andělka u Frýdlantu:** 10 000 - 15 000 účastníků. Jednalo se o první legální CzechTek. Majitel pozemku souhlasil s konáním akce.
- 2003 - Ledkov u Kopidlna:** 40 000 účastníků. Pozemek organizátorům pronajal soukromý zemědělec.¹⁰

4.3 Fotbalové utkání SK České Budějovice – Baník Ostrava 2005

Poslední víkend v únoru 2005 se sešlo plánované fotbalové utkání I. Gambrinus ligy mezi SK Českými Budějovicemi a Baníkem Ostrava. Utkání fotbalových celků jako jsou Baník Ostrava či Sparta Praha jsou z pohledu bezpečnosti vždy velmi riziková. Chování určité skupiny tzv. hooligans, které snad ani nemohu nazvat fanoušky fenomenálního sportu jakým je kopaná, kdy pod vlivem alkoholu, omamných látek či jen pouze z vůle zničit, poškodit či zranit, je společensky nepřístupné a většina společnosti se s tímto chováním neslučuje. Z následného chování tzv. tvrdého jádra hooligans, příznivců Baníku Ostrava a zřetelně menší skupiny

¹⁰ Odborný časopis, Prevence úrazů, otrav a násilí, 2/2006

fanoušku domácích SK České Budějovice je patrné že se stala událost která má charakter mimořádné události.

Fotbalové utkání se hrálo 26. února 2005 v 17.00 hod. Vzhledem k rizikovému utkání byla k zajištění veřejného pořádku nasazena pořádková jednotka Policie ČR Správy Jihočeského kraje České Budějovice v počtu 300 policistů. V souladu s § 42 z.č. 283/1991 Sb. se jedná o jednotku působící pod jednotným velením, která je pro zákroky proti narušování veřejného pořádku řádně vycvičena i materiálně vybavena. První fáze policejního opatření byla již na vlakovém nádraží v Českých Budějovicích kam kolem 14. hodiny dorazila vlaková souprava z Ostravy zhruba s počtem 400 příznivců Baníku. Na utkání dále dorazili fanoušci linkovými autobusy z celého Ostravska. Za doprovodu policie byla skupina doprovázena na fotbalový stadion do vyhrazených prostor.

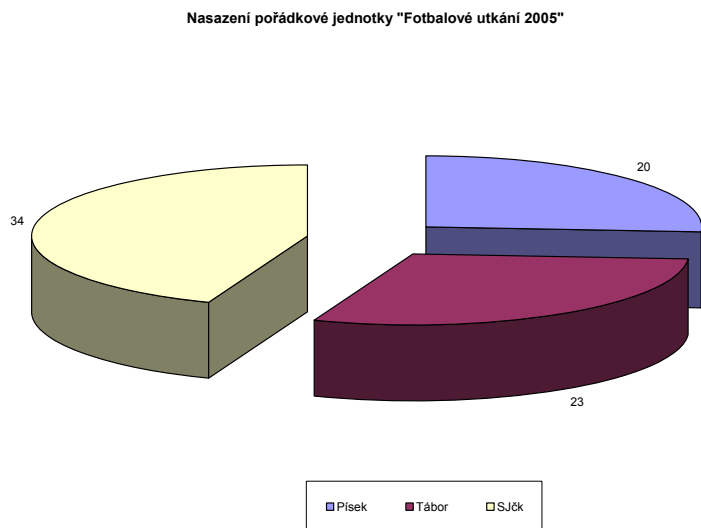
Mezi příznivci hooligans se často vyskytují osoby z kriminálního prostředí, drogově závislé. Dále bylo zjištěno, že v anonymitě davu se pohybují dealéři drog. Dle monitorování skupiny během fotbalového utkání bylo zjištěno, že dochází k vysoké konzumaci alkoholu a užívání tzv. měkkých drog jako jsou např. marihuana či extáze.

V závěru fotbalového utkání došlo ke střetu mezi domácími fanoušky a příznivci Baníku Ostrava, které vyvrcholilo otevřeným střetem při odchodu z fotbalového stadionu v ulici Boženy Němcové v Českých Budějovicích. Po výzvách od opuštění protiprávního jednání byl proveden služební zákrok policie. Při služebním zákroku došlo k napadení zasahujících policistů ze strany obou příznivců fotbalových mužstev jak házením kamení, láhví a dalších předmětů, tak ke slovnímu napadení vykazující znaky propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod.

Zhruba asi po 30 minutách se podařilo oddělit obě skupiny příznivců a následně obnovit veřejný pořádek. Iničiátoři incidentu byli zadrženi a později obviněni z výtržnictví a z dalších trestných činů.

Zhruba asi 34 osob muselo být ošetřeno záchrannou službou a nejméně 2 osoby byly hospitalizovány v nemocnici v Českých Budějovicích. Zbytek agresivních fanoušků byl pod dohledem policie doprovázen zpět na vlakové nádraží, kde byly pod dohledem policie až do odjezdu z Českých Budějovic.

Graf : nasazení pořádkové jednotky



V pozdějších dnech byly vyčísleny škody jak materiální tak finanční. Poničené ploty, stánky s občerstvením , vytrhané sedačky a další škody. Dále byly vyčísleny náklady spojené s nasazením Policie ČR, záchranné služby ve statisícových částkách.

Akce typu CzechTek konaná v Lipnici byla pro Policii ČR a státní orgány byla do této doby méně známa. V minulosti sice proběhly některé akce tohoto typu ale ty neměli pro další vývoj v této, problematice takový význam. Od konání Lipnice se o problematiku takových to akcí začala intenzivně zajímat média a státní orgány. Dá se konstatovat že policie a ani státní orgány do této doby nebyli na takovou masivní akci připraveni. Lze uvést , že akce takového rozsahu státní orgány doslova překvapila. Vzniklo zde několik problémů , o kterých se chci níže zmínit.

Organizátorům a účastníkům technoparty lze vyčíst jejich svéráznost, zdrženlivost, laxnost a nesystematičnost spojenou s nedůvěrou a pochybnostmi. Dále

lze poukázat na absenci vyjednávacího a autoritativního partnera na straně účastníků, který by usměrnil jejich chování. Neformálnost a spontánnost akce znamená faktickou anonymitu a nepostižitelnost toho, kdo by případně byl ochoten a schopen nést za akci odpovědnost. Účastníci neměli souhlas k užívání obsazených pozemků, páchali škody a narušovali veřejný pořádek. Pořadatelé jsou přitom odpovědní za přijetí takových opatření, aby akce proběhla bez porušování právních předpisů a narušování veřejného pořádku. Po celou dobu akce nezajistili dodržování hygienických norem, včetně limitu hluku v denní i noční době. Takové osoby nesou odpovědnost za případně porušení právních norem a způsobené škody. V budoucnu, pokud budou organizátoři i nadále programově ignorovat elementární požadavky moderní společnosti spočívající v respektování oprávněných zájmů a práv druhých, nelze vyloučit opakování konfliktních událostí.

Z pohledu policie, došlo k několika pochybením, v první řadě nebyla schopna za využití svých informačních zdrojů určit místo a datum konání akce. Později Ministerstvo vnitra vyslovalo dílčí výhrady k operativnímu řízení akce a k nasazení konkrétních počtů policistů. Dále bude nutné v budoucnu z efektivit odborný výcvik velitelů i příslušníků pořádkových jednotek, kteří vystupují pod jednotným vedením. Bude nutno provádět školení určených vyšších policejních důstojníků pro organizaci policejních opatření velkého rozsahu, změnit, doplnit řídicí interní akty policie upravující masivní nasazení policejních sil a prostředků. Aplikovat nové metody podporující proaktivní přístup policie v komunikaci s veřejností. Dále bude nutné zajistit přípravu a nasazení antikonfliktních týmů s využitím zahraničních policejních zkušeností se zaměřením na prevenci protiprávních jednání, pomoc, domluvu a radu účastníkům technoparty. Rovněž by byla vhodná opatření k důslednější podpoře nižších organizačních článků policie ze strany vrcholového managementu policie.

Vzhledem k agresivitě určité části technoučastníků, která vznikla převážně konzumací alkoholu a omamných a psychotropních látek, bude v budoucnu nutné zjišťovat přítomnost drog u samotných účastníků přímo na místě při kontrolách jak na příjezdových komunikacích, tak následně při kontrolách ke zjištění totožnosti. Při

zjištění přítomnosti drog u těchto osob, bude nutné je okamžitě izolovat od davu účastníků a dále postupovat podle platných zákonů .

Policejní prezidium již v této době začalo zkoušet detektory , které jsou schopny odhalit drogu v těle do deseti minut. Tento detektor se dá přirovnat k těhotenskému testu a podobné je i jeho ovládání. Osobě se setře pot a odeberou sliny. Test je pouze orientační a podezřelá osoba musí ještě absolvovat vyšetření. Tyto detektory jsou testovány převážně u dopravní policie ale v budoucnu bude nutné vybavit i pořádkové jednotky zasahující při masivních akcích.

Jsem přesvědčen o tom, že další existence hudebních a tanečních festivalů techno hnutí, které se v průběhu doby staly společenskou realitou a které požívají mezi mladými lidmi značné popularity a obliby , je možná pouze ve shodě se společenskými pravidly vyjádřenými právním řádem, který v konečném důsledku vyjadřuje převládající názory veřejnosti. Nemá-li nadále docházet k trvalému napětí spojenému s každoročním konáním technivalů, bude nutné respektovat pravidla, která již praxe v čase uplynulých let vytvořila. Tato pravidla jsou pro obě strany této záležitosti, tzn. pro majoritní veřejnost i pro stoupence techno kultury v zásadě přijatelná. Úspěšným modelem řešení problému, ke kterému oba dva tábory postupně dospěly, je průběh CzechTeku 2006. Pro veřejnou správu je podstatná skutečnost , že akce neprobíhá v rozporu s právem. Uskutečňuje se na řádně pronajatém a dostatečně velkém pozemku, ke kterému existuje legální přístup. Jde o záruky dodržení byt' jen těch elementárních , přesto však v základu postačujících podmínek stanovených právem spolu s garancemi zamezení protiprávních excesů. To je dáno jednáním organizátorů technoparty a představitelů státu a zprostředkovaně i místní správy . Pro případ že se tak ze strany účastníků nestane , je deklarována povinnost připravenost státních orgánů obnovit veřejný pořádek.

Nutno podotknout že jsem chtěl uvést informace k danému tématu své práce z jiného okruhu , či celorepublikového hlediska ale do této doby se žádná instituce či státní orgán nezaobíral vlivem drog na vzniku či průběhu mimořádných událostí . V budoucnu by bylo dle mého názoru přínosné statisticky vyhodnotit podíl omamných a psychotropních látek na vzniku či průběhu mimořádných událostí. Tento výsledek by

mohl sloužit jako podklad pro další preventivní opatření k výskytu drog na velkých masivních veřejných akcích či haváriích způsobených lidským faktorem a způsobenou velkou materiální škodou.

Pro zajímavost uvádím některé postřehy ze zahraničí : v Rakousku musí být akce takových rozměrů včas nahlášena úřadům, aby věděly, jaká dopravní, zdravotní, hygienická a bezpečnostní opatření budou k zajištění přijata. Ustavena musí být pořadatelská služba a pořadatel se musí před akcí dohodnout i s majiteli okolních pozemků. Zájemem policie je preventivně spolupracovat, aby se problému předešlo, případně nenastala nějaká eskalace. V Německu musí akce takového typu mít povolení obce, v jejímž katastru se má konat. Povolení předpokládá splnění podmínek – zajištění parkování, hygieny, zdravotní zázemí, limit hluku apod. Obec nepovolí akci, jestliže pozemek z nějakého důvodu není vhodný. Pokud by se párty i přes to konala, policie toto vyhodnotí jako nepovolenou a akci rozpouští. Podle M. Zieglera, mluvčího bavorského ministerstva vnitra se akce typu technoparty pořádají v České republice zjevně i proto, že v jiných zemích by to prostě nešlo. V Británii je akce která je pořádána nadivoko nepřípustná a postavena mimo zákon. Proto většinou končí zásahem policie. V Belgii nepovolené akce nepřipadají v úvahu. Pokud k nim dojde následuje ihned policejní zásah adekvátního rozsahu. Krátkým pohledem do ciziny k problematice konání technoparty je tedy jasné, že v České republice chybí pravidla, či příslušné zákony, které by vymezily mantinely pro konání Czechteků.

Je velmi důležité v budoucnu přijmout taková opatření, aby se eliminoval přísun a distribuce omamných a psychotropních látek na těchto akcích. Policie by měla konat opatření již při vstupu zájmových cizích státních příslušníků do ČR. Monitorovat jejich pohyb, provádět důslednou kontrolu vozidel a osobních věcí, vytvořit speciální databázi zájmových osob (pravděpodobných dealerů drog) a znemožnit jim účast na takových akcích.

K druhému případu v kazuistice – fotbalovému utkání, lze konstatovat, že v současné době mají povolen přístup na stadión jak slušní lidé dodržující zákony České republiky, tak i skupinky lidí tzv., chuligánské, které přicházejí na fotbalové stadióny

s primárním cílem vyvolat konflikt či bitku s jinými podobnými skupinami soupeřova týmu.

Česká republika se především od devadesátých let řadí k mnoha zemím, ve kterých dochází k aktivizaci chuligánských skupin. V souvislosti s fotbalovým chuligánstvím se také hovoří o chuligánské subkultuře. Existuje celá řada nejrůznějších chuligánských proudů, které se vzájemně ovlivňují. Lze konstatovat, že fotbalové chuligánství je založeno na partách- tlupách, většinou mladých „ příznivců“ ,kteří jsou velice dobře organizovány a nesjednocuje je jenom klubové rivalství a nenávisť k nepřátelským chuligánským skupinám, ale i politické, rasové, náboženské, národnostní, regionální a sociální motivy. V mnoha případech lze konstatovat, že někteří členové těchto skupin páchají násilí a vyvolávají konflikty s policií pod vlivem alkoholu či jiných omamných látek. Tito lidé již přicházejí na stadiony pod vlivem drog. Jedná se o menší počet osob, ale o to více se chovají agresivně ke svému okolí a svým chováním ve většině případů strhnou agresivní dav k projevu násilí a k páčání majetkových škod.Taková místa, která lze označit za masivní, navštěvují také v hojném počtu samotní dealeři drog např. marihuany, extáze, LSD či pervitinu . V současné době je velmi těžké zakázat vstup těmto osobám na stadiony , neboť jak pořadatelská služba, tak bezpečnostní agentura nemá právo provádět osobní kontrolu při vstupu na stadion. Dochází pouze ke kontrolám vizuálním z důvodu zákazu nošení některých prostředků , které by se daly později zneužít jako zbraň. Ze své zkušenosti a postřehů kolegů ,kteří se zúčastňují při bezpečnostních opatřeních vím , že tyto kontroly jsou nedůsledné. Je tedy velmi jednoduché dostat určité množství drog na samotný stadion a provádět zde distribuci. Současná legislativa neumožňuje zakázat vstup na stadion osobám jak známým svým agresivním chováním v minulosti a provozujícím fotbalové násilí, tak i osobám ,které jsou pod vlivem drog. V budoucnu bude nutné zpřísnit bezpečnostní opatření na stadiónech. Bude nutné apelovat na státní orgány k přijetí takových legislativních opatření, aby některým osobám byl zakázán vstup na stadiony tak jako je to běžné v zahraničí. Dále bude třeba zlepšit spolupráci policie s bezpečnostními službami zajišťující pořádek na utkáních. Opět zde bude nutné vybavit policejní orgán detektory drog, aby při namátkových kontrolách či u vytypovaných

osob prováděla zkoušku na přítomnost drog. Do současné doby se žádný státní orgán nezajímá o příčinu vzniku takové mimořádné události, kterou popisují ve své práci. V celé ČR neexistuje podrobná statistika, která by určila podíl alkoholu, OPL či jiných důvodů, vzniku takových mimořádných událostí. Dle mého názoru by v budoucnu taková statistika přispěla právě k přijetí navrhovaným opatřením, aby se zmenšilo riziko vzniku těchto událostí.

Jedním z důvodů, proč se někteří lidé stávají aktéry fotbalového chuligánství je např. identifikace k městu, pocit sounáležitosti s partou nebo s podobnými lidmi, zájem o kopanou, simulace bitvy a sní pocity vítězství či hrdosti při chuligánských bitkách.

Fotbalové násilí není jen osamoceným jevem ale, souvisí i s mnoha dalšími faktory (sociálními, ekonomickými). I proto se prevencí, represivními postupy fotbalového chuligánství věnují organizace jako jsou FIFA, UEFA či Evropská unie. Obecnější postupy proti fotbalovému chuligánství vycházejí z mezinárodního legislativního rámce.

Mezinárodní legislativní rámec pro prevenci a potírání násilí při sportovních utkáních poskytuje především Evropská úmluva k diváckému násilí a nevhodnému chování při sportovních utkáních, zvláště při fotbalových zápasech, přijatá ve Štrasburku v roce 1985 jako součást smluvního základu rady Evropy. Česká republika přistoupila k úmluvě v roce 1995. K iniciaci a monitoringu jejího naplňování zřídila vláda Koordinační komisi k diváckému násilí, jejíž sekretariát je na odboru prevence kriminality Ministerstva vnitra.

V. DISKUZE

Drogy provázely vývoj naší civilizace od samého počátku a jsou neoddelitelným prvkem našeho života. Představují v současné době závažný společenský problém, jehož řešení je záležitostí řady oborů. Těžko napravitelné zdravotní i společenské důsledky nealkoholové toxikománie vyžadují, aby bylo v boji proti tomuto negativnímu jevu věnováno zvýšené úsilí. Nárůst dostupnosti drog je současně vysokou poptávkou zejména ze strany mládeže a mladých dospělých.

Spektrum zneužívaných látek je široké a představuje velmi různorodou skupinu, jak z hlediska účinků na lidský organismus, tak z hlediska chemického složení. Nejčastěji zneužívané nelegální drogy jsou konopné látky.

Hlavním společným znakem návykových látek je rychlý účinek na psychiku. Závislost u nealkoholových drog se vyvine u 80% populace v rozmezí několika týdnů nebo měsíců.

Také lze konstatovat, že ženská část populace je v souvislosti se zneužíváním návykových látek v menším zastoupení. Také Nešpor uvádí, že ženy jsou většinou ve vztahu k návykovým látkám a dalším rizikům, jako je například hazardní hra, zpravidla zdrženlivější. Drogy představují pro jedince i společnost závažný sociální, zdravotní a finanční problém. Sociální důsledky často vyplývají z psychických změn a odlišného chování u lidí, kteří zneužívají návykovou látku. Závislý jedinec přestává respektovat společenské normy.

Wágnerová k problému drogových závislostí uvádí, že častým obecným sociálním důsledkem této závislosti bývá zpravidla trestná činnost, finanční náročnost, ztráta osobnosti (která se projeví například neschopností sebeovládat se, ztrátou zábran, bezohlednosti apod.) a také změna hodnotového systému zvyšují pravděpodobnost nezákonného chování, které je spojeno s nedovolenou výrobou, držením a distribucí omamných psychotropních látek a jedů.

Zaměření práce policistů na úseku boje proti drogové kriminalitě je většinou veřejností zpravidla vnímáno pouze represivním směrem. To ovšem neodpovídá realitě. Zvláště pracovníci Služby kriminální policie a vyšetřování obětují velkou část svého času i na úkor osobního volna k provádění konkrétních preventivních opatření, která jsou směřována zejména do oblasti primární prevence ve školských zařízeních v jejich služebním obvodu. Tyto aktivity, ať jsou sebevíce záslužné, však mnohdy nejsou jejich přímými nadřízenými podporovány, protože jejich hlavní pracovní náplň spočívá v objasňování spáchaných trestných činů a odhalování jejich pachatelů.

Bylo by vhodné vybavit detektory jak dopravní a pořádkovou policii, tak i zbylé složky IZS. Pokud se tento záměr podaří a v současné době dochází k testování detektorů u dopravní policie, může v budoucnu vybraný státní orgán, či ministerstvo monitorovat podíl drog na vzniku či průběhu situací, které lze označit jako mimořádné události.

I když stav veřejných financí je kritický, tak prostředky vložené do nákupu, vybavení a zaškolení obsluhy pro používání těchto přípravků se v budoucnu společnosti významně vrátí jak v poklesu nehodovosti pod vlivem OPL tak snížení riziku vzniku mimořádných událostí. Největší přínos však bude preventivní. Veřejnost bude muset očekávat případný postih za užívání omamných a psychotropních látek jak v dopravě tak při masových akcích.

Bude na zvážení, zda v budoucnu přijmout taková legislativní opatření, aby v případě konání některých společenských a podobných masivních akcí, byla dána pravomoc pořadatelským či bezpečnostním službám, provádět alespoň namátkovou kontrolu při vstupu na stadion za účelem zjištění přítomnosti OPL v těle kontrolované osoby. Policie na takových to akcích vykonává pouze dohled na veřejný pořádek a pokud dojde k jeho narušení zasahuje. Není povinna provádět kontrolu při vstupu na takovéto akce. U uvedených mimořádných událostech popsanych v této práci došlo převážně v důsledku selhání lidského faktoru. Jako nejčastější příčiny byl zjištěn alkohol a v nemalé míře omamné psychotropní látky. I když drogy byly zjištěny v malé

míře je pravděpodobné , že na vzniku a průběhu mimořádných událostech sehrály podstatnou roli. Omamné a psychotropní látky v celorepublikovém měřítku z hlediska nehodovosti jsou z dosud uvedených statistik , oproti vlivu alkoholu zanedbatelné. Je však pravdou, že dosud při běžných nehodách nedochází k okamžitému vyšetření účastníků nehody na přítomnost drog v těle.

VI. ZÁVĚR

Cílem práce bylo popsat mimořádné události v regionu okresu České Budějovice, které vznikly vlivem OPL a provést jejich srovnání se statistikou Ministerstva vnitra. Na základě uvedených výsledků lze konstatovat že cíl byl splněn.

Původní uvedená hypotéza se nepotvrdila, neboť omamné psychotropní látky nejsou samotnou příčinou vzniku mimořádných událostí. Nelze však vyloučit, že se na mimořádných událostech a dopravních nehodách podílejí. Za současného stavu zavádění nových technik detekce drog přímo na silnici, či v místě mimořádné události je však obtížné toto prokázat. V budoucnu by bylo vhodné vybavit Policii České republiky kvalitními spolehlivými zařízeními, které umožní okamžité zjištění přítomnosti omamných a psychotropních látek u osob, které se podílejí na vzniku či průběhu mimořádných událostí

Vzhledem k tomu, že k uvedenému tématu omamné a psychotropní látky ve spojení s mimořádnými událostmi jsem nenašel v žádném odborném časopise příspěvek, tak bych se rád v budoucnu podílel na vzniku a uvedení článku např. v časopise Policista, kde bych prezentoval některé své myšlenky a postřehy k dané problematice a využil bych informace ze své bakalářské práce. Je až zarážející že problematice mimořádných událostí spojených s drogami se žádná státní instituce statisticky nevěnuje. Zjištěné výsledky nebylo možné srovnat s výsledky v jiných krajích a okresech neboť se nikde neuvádějí. Tato práce je v podstatě ojedinělá, ukazuje že OPL v mimořádných událostech se vyskytují nemalou měrou, někdy bývají i samotnou příčinou vzniku, i když velmi ojediněle. Policie v současné době testuje a teprve uvádí do provozu zařízení, které prakticky ihned vyhodnocuje případnou přítomnost OPL u testované osoby.

V závěru se musím zmínit o prevenci závislosti na OPL. Dlouhodobým cílem prevence je vytvořit takové společenské klima, které podporuje zdravý životní styl, odmítá drogy, klade důraz na včasnou prevenci a léčení v jednotě s přiměřeným využitím nastíněných represivních opatření. K dosažení tohoto cíle vedou dvě základní

strategie. Za prvé omezování nabídky a za druhé snižování poptávky. Omezování nabídky spočívá především v potlačování nezákonného obchodu a výroby OPL a v zabezpečení náležité kontroly legální výroby, obchodu a spotřeby tak, aby se zamezilo nežádoucím účinkům. Jedná se zejména o nutné kroky v rámci legislativních opatření a přizpůsobení všech aspektů trestní politiky vývoji drogové scény.

Preventivní opatření, která spadají především do sociální sféry, směřují k omezení poptávky. Podle vládní koncepce celostátně orientovaný preventivní program s dlouhodobým zaměřením ke snižování počtu drogově závislých a k zastavení poklesu jejich věku je sestaven na základě dobré znalosti situace, kde je předpokladem i využití epidemiologického průzkumu. Na základě tohoto rámcového programu jsou pak koncipovány preventivní programy zaměřené k cílovým skupinám a to ohroženým nejvíce návykem, jako jsou děti, mládež, vybrané profesní skupiny a široká veřejnost, tak osoby, jejichž podíl na prevenci je nejvíce potřebný - rodiče, učitelé, pedagogičtí pracovníci a média. Tou nejdůležitější formou prevence dle mého názoru, je vlastní rodina. Mluvíme-li zde o prevenci v rodině, můžeme patrně očekávat hlubší a propracovanější aplikaci kterékoliv z preventivních úrovní. Osobně se domnívám, že tou nejdůležitější úlohou rodiny v oblasti prevence drogových závislostí je komunikace.

VII. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- Presl, J.: *Drogová závislost*. Maxdorf, Praha 1995
- Bergeret, J.: *Toxikomanie a osobnost*. Victoria publishing, Praha 1995
- Nešpor, K., Csémy, L.: *Léčba a prevence závislostí*. Sportpropag Praha 1995
- Nešpor, K., Müllerová, M.: *Jak přestat brát drogy*. Sportpropag Praha 1997
- Netík, K. a kol.: *K osobnosti kriminálního toxikomana*. LF UK, Praha 1991
- Hajný, M. a kol.: *Akta Y*. Brikcius-propag, Praha 1998
- Borník, M.: *Trestná činnost a nealkoholová toxikomanie*. MV ČR, Praha 2000
- Vacek, J.: *Žít třeba i na kolenou*. Kentaura, Praha 1996
- Vacek, J.: *Drogová pětiletka*. Kentaura, Praha 1996
- Vágnerová, M.: *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Portál, Praha 2000
- Rufer, M.: *Tabletky štěstí*. Books, Brno 1998
- John, R., Presl, J.: *Drogy – otázky a odpovědi*. Medea kultur, Praha 1998
- Borník, M.: *Drogy – co bychom o nich měli vědět*. MV ČR, Praha 2001
- Komorous, J.: *Výroční zpráva národní protidrogové centrály 2004*
- Linhart, J. a kol.: *Slovník cizích slov pro nové století*, 1. vydání, Praha 2004
- Matoušek, O.: Kroftová, A.: *Mládež a delikvence*, 1. vydání, Portál 2000
- Rotgers, F.: *Léčba drogových závislostí*, 1. vydání, Praha 1999
- Protidrogová strategie EU na období 2005-2012*. vydání, Praha, Úřad vlády ČR, 2005
- Valíček, P. a kol.: *Rostlinné a omamné drogy*, 1. vydání, Vimperk 2000
- Zábranský, T.: *Drogová epidemiologie*, 1. vydání, Olomouc, 2003

Periodický tisk:

Odborný časopis Prevence úrazů, otrav a násilí, č. 2/2006

Odborný časopis Závislost a MY, č.11/2006

Odborný časopis Zaostřeno na drogy, č.5/2006, Úřad vlády ČR

Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v ČR, 2006, Úřad vlády ČR

Bulletin Národní protidrogové centrály Policejního prezidia České republiky, č. 5/2005
až 4/2006

Internet:

www.biotox.cz/drogy - věnováno drogám rostlinného.

www.drogovaporadna.cz – anonymní poradna.

www.extc.cz – prevence zneužívání syntetických drog.

www.drogovyserver.cz – internetové noviny – drogová problematika.

www.dropin.cz – Nadace, prevence a péče o uživatele nelagálních drog.

VIII. KLÍČOVÁ SLOVA

Droga

CzechTek

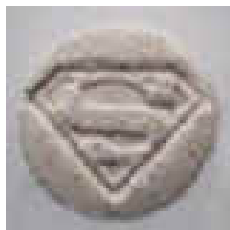
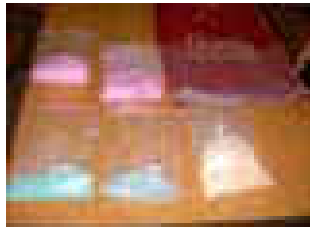
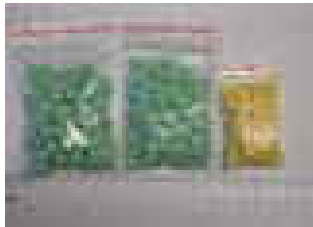
Mimořádná událost

Dopravní nehody pod vlivem OPL

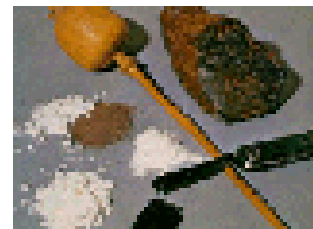
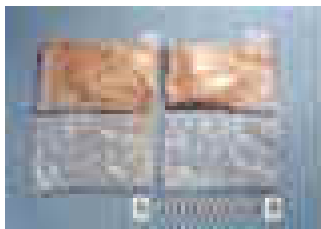
IX. PŘÍLOHY

Příloha číslo 1

EXTÁZE



HEROIN



KOKAIN

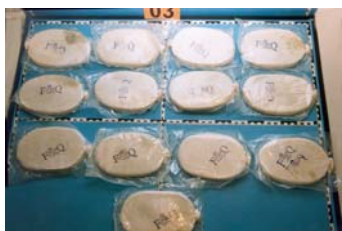


Příloha číslo 2

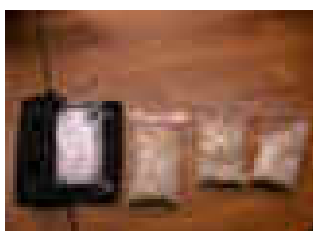
LSD



MARIHUANA + HAŠIŠ



PERVITIN



Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Zdravotně sociální fakulta

AUTOREFERÁT

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**Omamně a psychotropní látky jako příčina mimořádných událostí v okrese
České Budějovice**



12. května 2007

Autor: Jaroslav Bílek

Vedoucí práce : prof. RNDr. Jiří Patočka, DrSc.

1. Současný stav dané problematiky

Zneužívání drog a drogová scéna nepostihuje pouze jednotlivce ale také jejich okolí a v širším měřítku prakticky celou společnost. Drogová problematika je nyní na veřejnosti často rozebírána a hodnocena. Přestože je fenomén drogové závislosti znám každému z nás, někteří se s ním dokonce setkávají v každodenním životě a bylo o něm napsáno a vyřčeno již nespočetné množství poznatků, rad i varování, jedná se stále o problematiku aktuální, k níž společnost zaujímá nejrůznější postoje.

Ve své práci jsem se zaměřil na popis tří oblastí. V první části je popsán přístup k drogám (drogy jako celosvětový problém, vývoj drogové scény v regionu), v druhé oblasti jsem uvedl omamné a psychotropní látky jako jednu z příčin vzniku mimořádných událostí a ve třetí části jsem provedl vyhodnocení reálného stavu OPL v mimořádných událostech.

2. Použitá metodika

K informacím své bakalářské práce jsem dospěl díky své praxi a zaměstnání, kdy se problematice drog a jiným druhům trestné činnosti věnuji, dá se říci skoro každý den. Měl jsem tu možnost, že jsem mohl hovořit s přímými účastníky (policisty) níže uvedených mimořádných událostí. Také díky informačním systémům a databázím Policie České republiky jsem získal mnoho informací, které jsem využil ve své bakalářské práci. Nemalou měrou na vzniku této práce se podílela odborná literatura, ze které jsem čerpal různé pohledy autorů na uvedenou problematiku.

3. Charakteristika souboru

Základní soubor byl vytvořen z popisu situací, které se odehrály v regionu okresu České Budějovice a které vykazují prvky mimořádné události.

4. Závěr

Cílem práce bylo popsat události, které vykazují prvky mimořádné události v regionu okresu České Budějovice a provést jejich srovnání se statistikou Ministerstva vnitra. Na základě získaných výsledků lze konstatovat, že cíl byl splněn.

Hypotéza se nepotvrdila, neboť omamné psychotropní látky nejsou samotnou příčinou a nelze vyloučit, že se na mimořádných událostech a dopravních nehodách podílejí. Za současného stavu techniky detekce drog přímo na silnici, či v místě mimořádné události je však obtížné toto prokázat. V budoucnu by bylo vhodné vybavit nejen Policii České republiky kvalitními spolehlivými zařízeními, které umožní okamžité zjištění přítomnosti omamných a psychotropních látek u osob, které se podílejí na vzniku či průběhu mimořádných událostí

5. Využití v praxi

Tuto bakalářskou práci lze vzhledem ke zvolenému zaměření použít při tvorbě materiálů s problematikou krizového řízení v souvislosti s drogovými závislostmi.

6. Shrnutí

Užívání drog a s tím související trestná činnost není problém jen v naší republice, ale stal se problémem celosvětovým. Proto od počátku 20. století se objevuje

úsilí mezinárodního charakteru, které směřuje k potlačení výroby a obchodu s drogami. Omamné a psychotropní látka sehrávají v mimořádných událostech a v dopravních nehodách spáchaných pod vlivem OPL nemalou roli.

Ve své práci jsem se zaměřil na popis tří částí. V první části je popsán přístup k drogám (drogy jako celosvětový problém, rozdělení drog, drogová scéna regionu), ve druhé části jsou uvedeny mimořádné události, statistiky dopravních nehod pod vlivem OPL a alkoholu a v třetí části jsou uvedeny kasuistiky mimořádných událostí v okrese České Budějovice vyhodnocení reálného stavu OPL v mimořádných událostech.

7. Summary

I have chosen the topic of my bachelor thesis about psychotropic narcotics as cause of emergency because drugs seem to be a part of our society. Drug abuse and the drug scene do not affect only the individuals but also their surroundings and on a larger scale almost the whole society. Drug problematics has often been analysed and evaluated in public. Although everybody of us knows the phenomenon of drug addiction, some of us meet it even in everyday life and a lot of knowledge, advice and warnings has already been written and declared on such a topic, it has still been an actual problematics to which the society takes up various standpoints. Measure of tolerance or the opposite repressive approach depends on historical tradition of drug taking in a society, on the geographical location of a state, its tradition, economical situation even political orientation.

Currently our republic stands on a crossroads of drug ways and does not only perform a function of a so called transit country any more but more and more it is going to be also the final destination. The current state has been caused by the politics formed since 1990, unprepared legislation, unprepared police, state prosecution and courts, last but not least health service and prevention when this logically resulted in a rocket growth of drug users and currently this number has being increased geometrically. Approximately since 1994 we can speak about an open drug scene in terms of the Czech Republic.